

0722 543192
CUI 36639626
J 20/1074/2016
al. Crizantemelor, bl. M2, et.8, ap. 52
mun. Deva, jud. Hunedoara

SC ARHE TIP STUDIO SRL

PROIECT nr. 77/ 2019

FAZA - P.U.G.

VOLUMUL I

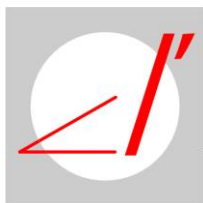
MEMORIU GENERAL

Denumire proiect:

**ELABORARE PLAN URBANISTIC GENERAL SI
REGULAMENT LOCAL DE URBANISM
COMUNA TOPLITA, JUDEȚUL HUNEDOARA**

Beneficiar:

COMUNA TOPLITA, JUDEȚUL HUNEDOARA

0722 543192
CUI36639626
J 20/1074/2016
al. Grizantemelor, bl. M2, et.8, ap.52
mun. Deva, jud. Hunedoara

SC ARH'E TIP STUDIO SRL

2019

PROIECT nr. 77 / 2019

FAZA - P.U.G.

Denumire proiect:

**ELABORARE PLAN URBANISTIC GENERAL SI
REGULAMENT LOCAL DE URBANISM COMUNA
TOPLITA, JUDEȚUL HUNEDOARA**

Beneficiar:

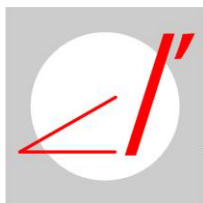
COMUNA TOPLITA, JUDEȚUL HUNEDOARA

Proiectant:

S.C. ARH'E TIP STUDIO S.R.L. DEVA

1

Intocmit,
Arh. Anca Botezan

0722 543192
CUI36639626
J 20/1074/2016
al. Grizantemelor, bl. M2, et.8, ap. 52
mun. Deva, jud. Hunedoara

SC ARH'E TIP STUDIO SRL

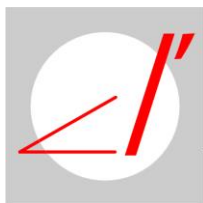
COLECTIV DE ELABORARE

Proiectant general: S.C. ARH'E TIP STUDIO S.R.L.

Sef de proiect - coordonator R.U.R.: arh. Anca Botezan

Proiectanti:

arh. Ana-Maria Filip

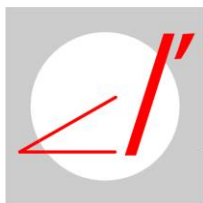

CUPRINS

A. PIESE SCRISE

MEMORIU GENERAL

1. INTRODUCERE
  - 1.1. Date de recunoastere a documentatiei
  - 1.2. Obiectul lucrării
  - 1.3. Surse documentare

2. STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII
  - 2.1 Evoluție
  - 2.2 Elemente ale cadrului natural
  - 2.3 Relații în teritoriu
  - 2.4 Activități economice
  - 2.5 Populația. Elemente demografice și sociale
  - 2.6 Circulație
  - 2.7 Intravilan existent. Zone funcționale. Bilanț teritorial
  - 2.8 Zone cu riscuri naturale
  - 2.9 Echipare edilitara
  - 2.10 Probleme de mediu
  - 2.11 Disfuncționalități
  - 2.12 Necesități si opțiuni ale populației

3. PROPUNERI DE DEZVOLTARE URBANISTICA
  - 3.1. Studii de fundamentare
  - 3.2. Evoluție posibilă, priorități
  - 3.2. Optimizarea relațiilor in teritoriu
  - 3.3. Dezvoltarea activităților
  - 3.4. Evoluția populației
  - 3.5. Organizarea circulației
  - 3.6. Intravilan propus. Zonificare funcțională. Bilanț teritorial
  - 3.7. Unități Teritoriale de Referință
  - 3.8. Măsuri în zonele cu riscuri naturale
  - 3.9. Dezvoltarea echipării edilitare
  - 3.10. Protecția mediului
  - 3.11. Reglementări urbanistice
  - 3.12. Obiective de utilitate publică

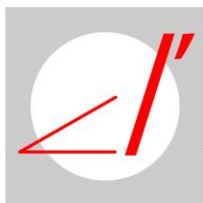

4. CONCLUZII – MĂSURI ÎN CONTINUARE

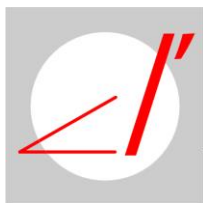
- 4.1 Direcții principale de acțiune
- 4.2 Priorități în intervenție
- 4.3 Dezvoltarea activităților în teritoriu

B. PIESE DESENATE

1.	INCADRAREA IN TERITORIU	sc. 1 : 25 000	IT
SITUATIE EXISTENTA - DISFUNCTIONALITATI (SED)			
2.	SED Toplita	sc. 1 : 5 000	SED1
3.	SED Valari	sc. 1 : 5 000	SED2
4.	SED Goles	sc. 1 : 5 000	SED3
5.	SED Dabaca	sc. 1 : 5 000	SED4
6.	SED Hasdau	sc. 1 : 5 000	SED5
7.	SED Mosoru	sc. 1 : 5 000	SED6
8.	SED Curpenii Silvasului	sc. 1 : 5 000	SED7
9.	SED Dealu Mic	sc. 1 : 5 000	SED8
REGLEMENTARI URBANISTICE - ZONIFICARE (RUZ)			
10.	RUZ Toplita	sc. 1 : 5 000	RUZ1
11.	RUZ Valari	sc. 1 : 5 000	RUZ2
12.	RUZ Goles	sc. 1 : 5 000	RUZ3
13.	RUZ Dabaca	sc. 1 : 5 000	RUZ4
14.	RUZ Hasdau	sc. 1 : 5 000	RUZ5
15.	RUZ Mosoru	sc. 1 : 5 000	RUZ6
16.	RUZ Curpenii Silvasului	sc. 1 : 5 000	RUZ7
17.	RUZ Dealu Mic	sc. 1 : 5 000	RUZ8
RETELE ECHIPARE EDILITARA (REE)			
18.	REE Toplita	sc. 1 : 5 000	REE1
19.	REE Valari	sc. 1 : 5 000	REE2
20.	REE Goles	sc. 1 : 5 000	REE3
21.	REE Dabaca	sc. 1 : 5 000	REE4
22.	REE Hasdau	sc. 1 : 5 000	REE5
23.	REE Mosoru	sc. 1 : 5 000	REE6
24.	REE Curpenii Silvasului	sc. 1 : 5 000	REE7
25.	REE Dealu Mic	sc. 1 : 5 000	REE8
PROPRIETATEA ASUPRA TERENURILOR (PT)			
26.	PT Toplita	sc. 1 : 5 000	PT1
27.	PT Valari	sc. 1 : 5 000	PT2
28.	PT Goles	sc. 1 : 5 000	PT3
29.	PT Dabaca	sc. 1 : 5 000	PT4
30.	PT Hasdau	sc. 1 : 5 000	PT5

31	PT Mosoru	sc. 1 : 5 000	PT6
32	PT Curpenii Silvasului	sc. 1 : 5 000	PT7
33	PT Dealu Mic	sc. 1 : 5 000	PT8
REGULAMENT LOCAL DE URBANISM(RLU)			
34	RLU Toplita	sc. 1 : 5 000	RLU1
35	RLU Valari	sc. 1 : 5 000	RLU2
36	RLU Goles	sc. 1 : 5 000	RLU3
37	RLU Dabaca	sc. 1 : 5 000	RLU4
38	RLU Hasdau	sc. 1 : 5 000	RLU5
39	RLU Mosoru	sc. 1 : 5 000	RLU6
40	RLU Curpenii Silvasului	sc. 1 : 5 000	RLU7
41	RLU Dealu Mic	sc. 1 : 5 000	RLU8

0722 543192
CUI36639626
J 20/1074/2016
al. Crizantemelor, bl. M2, et.8, ap. 52
mun. Deva, jud. Hunedoara

SC ARHE TIP STUDIO SRL

PROIECT nr. 77 / 2019

FAZA - P.U.G.

VOLUMUL I

MEMORIU GENERAL

Denumire proiect:

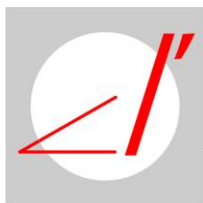
ELABORARE PLAN URBANISTIC GENERAL SI REGULAMENT LOCAL DE URBANISM COMUNA TOPLITA, JUDEȚUL HUNEDOARA

Beneficiar:

Comuna TOPLITA, judetul HUNEDOARA

Intocmit,

Arh. Anca Botezan

MEMORIUL GENERAL

1. INTRODUCERE

1.1. Date de recunoastere a lucrării

Denumirea lucrării :

ELABORARE PLAN URBANISTIC GENERAL SI REGULAMENT LOCAL DE URBANISM COMUNA TOPLITA, JUDEȚUL HUNEDOARA

Beneficiar : COMUNA TOPLITA, JUDEȚUL HUNEDOARA

Proiectant : S.C. ARH'E TIP STUDIO S.R.L.

Proiect nr. : 77 / 2019

Faza : P.U.G.

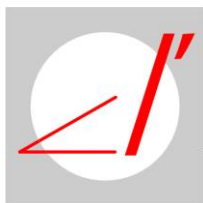
La elaborarea documentatiei s-a tinut cont/ respectat urmatoarea baza legislativa:

- Legea nr. 50/1991 (republicată) privind autorizarea executării construcțiilor și unele măsuri pentru realizarea locuințelor;
- Legea nr. 453/2001 privind modificarea și completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea și executarea lucrărilor de construcții și unele măsuri pentru reactualizarea locuințelor;
- Ordinul M.L.P.A.T. nr. 91/1991 privind formularele, procedura de autorizare și conținutul documentațiilor;
- Legea nr. 18/1991 privind fondul funciar;
- Legea nr. 69/1991 privind administrația publică locală;
- H.G.R. nr. 51/1992 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea activității de prevenire și stingere a incendiilor cu modificări prin H.G.R. nr. 616 / 1993 și H.G.R. nr. 71/1996;
- H.G.R. nr. 486/1993 privind creșterea siguranței în exploatare a construcțiilor și instalațiilor ce reprezintă surse de mare risc;
- Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauza de utilitate publică;
- Legea nr. 11/1995 privind Patrimoniul Cultural Național;
- Legea nr. 137/1995 privind protecția mediului;
- Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții;
- Legea nr. 41/1995 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 68 / 1994 pentru protejarea patrimoniului cultural național;

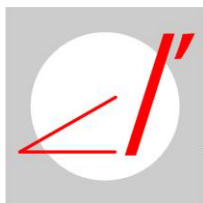

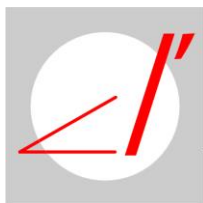
- Legea nr. 7/1996 privind cadastrul și publicitatea imobiliară;
- Legea nr. 84/1996 privind îmbunătățirile funciare;
- Legea nr. 107/1996 privind apele;
- Legea nr. 114/1996 a locuințelor;
- H.G.R. nr. 525/1996 pentru aprobarea Regulamentului General de Urbanism;
- H.G.R. nr. 36/1996 privind drumurile;
- din domeniul turismului Ordinul Ministerului Sănătății nr. 981/1994 cu normele de igienă privind modul de viață al populației;
- Ordinul MAPPM nr. 125/1996 pentru aprobarea procedurii de reglementare a activităților economice și sociale asupra mediului;
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului;
- Ordinul Ministerului Mediului nr. 298/1991 privind dreptul de acces la cursuri de apă și lacuri a autorității de gospodărire a apelor;
- H.G.R. nr. 31/1996 pentru aprobarea Metodologiei de avizare a documentațiilor de urbanism privind construcțiile;
- Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia;
- Legea nr. 71/12.07.1996, privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea I – Căi de comunicație;
- Legea nr. 11/04.11.1997, privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea II – Apa;
- Legea nr. 5/06.03.2000, privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea III – Zone protejate;
- Legea nr. 351/06.07.2001, privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea IV – Rețeaua de localități;
- Legea nr. 575/22.10.2001, privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea V – Zone de risc național;
- Legea nr. 182/25.10.2000, privind protejarea patrimoniului cultural național;
- Legea nr. 350/2001, privind amenajarea teritoriului și urbanismul;
- OG nr. 27/2008 - modificarea Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul
- Planul de Amenajare a Teritoriului Județului Hunedoara
- Hotărârea Guvernului nr. 1122/2002 pentru aprobarea condițiilor și a procedurii de atestare a stațiunilor turistice, precum și pentru declararea unor localități ca stațiuni turistice de interes național respectiv local; publicată în M.O. nr. 770 / 23. octombrie 2002;
- Hotărârea nr. 31 din 24 ianuarie 1996 pentru aprobarea Metodologiei de avizarea a documentațiilor de urbanism privind zone și stațiuni turistice și a documentațiilor tehnice privind construcții din domeniul turismului; publicată în M.O. nr. 22 din 30 ianuarie 1996;
- Convenția Europeană a Peisajului, 20 octombrie 2000, publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 536 din 23 iulie 2002

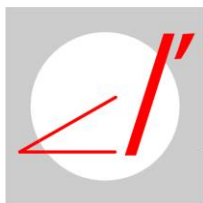
- Ordin 2264/2004 pentru aprobarea Reglementării tehnice privind proiectarea și dotarea locurilor de parcare, oprire și stationare, aferente drumurilor publice, situate în extravilanul localităților,
- Lege 46/2008 privind Codul Silvic
- HG 382/2003 pentru aprobarea Normelor metodologice privind exigențele minime de conținut ale documentațiilor de amenajarea teritoriului și de urbanism pentru zonele de riscuri naturale
- HG 447/2003 pentru aprobarea normelor metodologice privind modul de elaborare și conținutul hărților de risc natural la alunecări de teren și inundații
- HG 1286/2004 privind aprobarea Planului general de masuri preventive pentru evitarea și reducerea efectelor inundațiilor,
- Ordin 1587/1997 pentru aprobarea listei categoriilor de construcții și instalații industriale generatoare de riscuri tehnologice,
- Ordin 62/N/1998, 19,0/288/1998, 955/1998 privind delimitarea zonelor expuse riscurilor naturale
- HG 372/2004 pentru aprobarea Programului Național de Management al Riscului Seismic
- Legea 24/2007 privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din zonele urbane
- Ordonanța de urgență nr. 114/2007 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului
- Ordin 44/1998 al ministrului transporturilor pentru aprobarea Normelor privind protecția mediului ca urmare a impactului drum-mediului înconjurător
- Legea apelor (actualizată până la data de 2 martie 2007*) cu modificările și completările aduse de: HG nr. 948 din 15 noiembrie 1999, Legea nr. 192 din 19 aprilie 2001, OU nr. 107 din 5 septembrie 2002, Legea nr. 404 din 7 octombrie 2003, Legea nr. 310 din 28 iunie 2004, Legea nr. 112 din 4 mai 2006, OU nr. 12 din 28 februarie 2007
- HG 749/2004 privind stabilirea responsabilităților, criteriilor și modului de delimitare a fâșiei de teren aflate în imediată apropiere a zonei costiere, în scopul conservării condițiilor ambientale și valorii patrimoniale și peisagistice din zonele situate în apropierea țărmului
- HG 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe
- Ordin 536/1997 pentru aprobarea Normelor de igienă și a recomandărilor privind mediul de viață al populației
- Legea 204/2008 privind protejarea exploatațiilor agricole
- HG 350/2003 privind delimitarea rezervațiilor biosferei, parcurilor naționale și parcurilor naturale și constituirea administrațiilor acestora
- Ordin 552/2003 privind aprobarea zonării interioare a parcurilor naționale și a parcurilor naturale, din punct de vedere al necesității de conservare a diversității biologice

- Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 34/2002 privind prevenirea, reducerea și controlul integrat al poluării
- Lege 22/2001 pentru ratificarea Convenției privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontier, adoptată la Espoo la 25 februarie 1991
- Lege 451/2002 pentru ratificarea Convenției europene a peisajului, adoptată la Florența la 20 octombrie 2000
- Lege 157/1997 privind ratificarea Convenției pentru protecția patrimoniului arhitectural al Europei, adoptată la Granada la 3 octombrie 1985
- Lege 293/2002 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 93/2001 pentru modificarea și completarea Legii nr. 73/2000 privind Fondul pentru mediu
- Lege 426/2001 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 78/2000 privind regimul deșeurilor
- Ordin 951/2007 privind aprobarea Metodologiei de elaborare a planurilor regionale și județene de gestionare a deșeurilor
- HG 349/2005 privind depozitarea deșeurilor
- Ordin 757/2004 al ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor privind aprobarea Normativului tehnic privind depozitarea deșeurilor
- HG 856/2002 privind evidența gestiunii deșeurilor și pentru aprobarea listei cuprinzând deșeurile, inclusiv deșeurile periculoase
- HG 930/2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică
- Lege 506/2003 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 65/2003 pentru modificarea Legii serviciilor publice de gospodărie comună nr. 326/2001
- Lege 289/2002 privind perdelele forestiere de protecție
- HG 1143/2007 privind instituirea de noi arii naturale protejate
- Ordonanța de urgență 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice
- OUG 62/2004 privind regimul de organizare și funcționare a parcurilor turistice
- HG 31/1996 pentru aprobarea Metodologiei de avizare a documentațiilor de urbanism privind zone și stațiuni turistice și a documentațiilor tehnice privind construcții din domeniul turismului
- HG 867/2006 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiilor turistice
- HG 263/2001 privind amenajarea, omologarea, întreținerea și exploatarea pârtiilor și traseelor de schi pentru agrement
- HG 5/2004 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 263/2001 privind amenajarea, omologarea, întreținerea și exploatarea pârtiilor și traseelor de schi pentru agrement

- Ordin 491/2001 al ministrului turismului pentru aprobarea Normelor privind omologarea, amenajarea, întreținerea și exploatarea pârtiilor și traseelor de schi pentru agrement
- Legea 755/2001 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 58/1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România
- HG 33/2000 privind aprobarea Metodologiei de înscriere, atestare și a criteriilor de evidențiere a patrimoniului turistic
- Legea 347/2004 Legea Muntelui
- Ordonanța nr. 43/1997 privind regimul juridic al drumurilor
- Ordonanța de urgență nr. 57 din 20 iunie 2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei salbatice
- HG 1154/2004 privind aprobarea Normelor tehnice unitare pentru realizarea documentațiilor complexe de atestare a funcționării stațiunilor balneare, climatice și balneoclimatice și de organizare a întregii activități de utilizare a factorilor naturali
- Lege 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice
- OG 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național cu modificări și completări prin Legea nr. 378/2001, OG nr. 13 din 31 ianuarie 2007
- Legea 462/2003 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național
- Legea 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil
- Legea 41/1995 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 68 din 26 august 1994 privind protejarea patrimoniului cultural național
- Ordin 2237/2004 privind aprobarea Normelor metodologice de semnalizare a monumentelor istorice
- HG 1430/2003 pentru aprobarea Normelor metodologice privind situațiile în care Ministerul Culturii și Cultelor, respectiv autoritățile administrației publice locale, contribuie la acoperirea costurilor lucrărilor de protejare și de intervenție asupra monumentelor istorice, proporția contribuției, procedurile, precum și condițiile pe care trebuie să le îndeplinească proprietarul, altul decât statul, municipiul, orașul sau comuna
- Ordin 2013/2000 al ministrului culturii și cultelor privind aprobarea criteriilor generale pentru clasarea bunurilor culturale imobile în Lista monumentelor istorice
- Ordin 2807/2003 al Ministrului Culturii și Cultelor pentru modificarea Ordinului Ministrului Culturii și Cultelor nr. 2.682/2003 privind aprobarea Normelor metodologice de clasare și evidența a monumentelor istorice, a Listei monumentelor istorice, a Fisei analitice de evidența a monumentelor istorice și a Fisei minime de evidența a monumentelor istorice

- Ordin 589/D/1992-130/1991 privind unele masuri ce se impun in vederea împiedicării degradării, distrugerii, precum si protejării bunurilor imobile cu valoare de patrimoniu
- Ordin 2314/2004 privind aprobarea Listei monumentelor istorice, actualizata, si a Listei monumentelor istorice dispărute
- Legea nr. 6/2008 privind regimul juridic al patrimoniului tehnic si industrial, Publicat in Monitorul Oficial, Partea I nr. 24 din 11/01/2008
- Formularele, procedura de autorizare și conținutul documentațiilor prevăzute la art. 2 din Legea 50/1991;
- Ghid privind metodologia de elaborare și conținutul - cadru al P.U.G., martie 1999.
- Legea nr.71/1996 privind Planul de Amenajare a Teritoriului Național
- PATJ Judetul Hunedoara.

In cadrul Planului Urbanistic General se preiau toate prevederile cuprinse în documentații de urbanism sau amenajarea teritoriului aprobate conform legii, întocmite anterior reactualizării prezentului P.U.G.

1.2. Obiectul lucrării

Planul urbanistic general are caracter de reglementare si răspunde programului de amenajare a teritoriului și de dezvoltare a localităților componente ale Comunei Toplita.

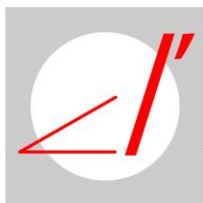
Pentru a răspunde corect la necesitatea realizării unei dezvoltări durabile a unei localități, este necesara o analiza temeinica, profunda a potențialului natural si cel antropic pe de o parte si necesitățile sociale pe de alta.

Aceste deziderate nu se pot realiza fără o informare precisa, la obiect, printr-o relație nemijlocita atât cu Consiliul Local cat si cu reprezentanți ai comunitatii de locuitori si ai principalelor activități social – economice din zona.

Este necesara o permanenta actualizare a principalelor elemente urbanistice si social-economice, care având un caracter dinamic, solicita o cunoaștere aprofundata, cu un caracter continuu si o coordonare susținuta a lor, in scopul protejării, reabilitării, conservării si valorificării patrimoniului complex existent in localitățile supuse studiului.

In acest sens, prezentul studiu va propune soluția dezvoltării urbanistice a localităților, pornind de la baza grafica de date moderne, la care se va adăuga o documentare completa, actualizata "pe teren" care sa coreleze – concentreze propunerile urbanistice pozitive realizate in studiile anterioare intr-o concepție evolutiva unitara, structurata conform Conținutului – cadru in vigoare la data elaborării Ordinul 13 / N /1999 al M.L.P.A.T. (Ord. comun aprobat de M.A.P.P.M. A SUB NR. 1184 / RT / 092000 și respectiv de M.L.P.A.T. sub nr. 201 / N / 09 2000).

Proiectul va cuprinde conform temei – program, piese scrise – memoriu general, R.L.U., documentații pentru avize si acorduri, cat si piese grafice aferente întocmite la scara impusa,

Întreg materialul documentar fiind apoi realizat în format digital pentru preluare GIS în vederea unei aplicabilități cât mai flexibile.

În funcție de complexitatea problemelor specifice unității administrativ-teritoriale, se vor comanda analize și studii de specialitate: circulație, protecția mediului, zonificări funcționale ce vor fi concentrate într-un studiu sintetic de disfuncționalități și de propuneri de remediere a acestora, studii de fundamentare pentru realizarea dezvoltării urbanistice, dezvoltării echipării edilitare etc.. Se vor elimina toate inadvertențele, inexactitățile, generalitățile, precum și orice alte considerente expuse fără o temeinică documentare astfel încât noua documentație să răspundă tuturor imperativelor actuale din domeniul amenajării teritoriului și urbanismului potrivit legislației specifice.

De asemenea, documentația va include toate concluziile rezultate în urma efectuării recensământului populației, proiectantul corelând propunerile studiilor elaborate și aprobate deja pentru localitate și va genera o concepție unitară de dezvoltare a acesteia. Se vor stabili în PUG documentațiile și lucrările obligatorii ce urmează să se efectueze în regim de urgență pentru a rezolva problemele majore ale localității.

Se vor realiza funcții de complexitatea problemelor:

- propuneri intravilan cu bilanț teritorial și zonificare funcțională;
- optimizarea relațiilor în teritoriu;
- dezvoltarea activităților;
- evoluție posibilă, priorități;
- evoluția populației;
- măsuri în zone cu riscuri naturale;
- dezvoltarea echipării edilitare;
- protecția mediului;
- reglementări urbanistice;
- date privind evoluția în timp a unității teritoriale – administrative;
- caracteristici semnificative ale teritoriului și localităților, repere în evoluția spațială a localităților;
- evidențiere caracteristici ale reliefului, rețeaua hidrografică, clima,
- caracteristici geotehnice, riscuri naturale;
- evidențierea terenurilor din extravilan amenajate cu lucrări de îmbunătățiri funciare, a celor plantate cu vii și livezi, cu interdicțiile definitive de construire precum și a excepțiilor formulate în Legea nr. 18 / 1991, republicată;
- evidențierea în Regulamentul Local de Urbanism a procedurii de scoatere din circuitul agricol a terenurilor menționate.

Principalele obiective de realizat în documentație sunt:

- optimizarea relațiilor localităților cu teritoriul lor administrativ și județean;
- valorificarea potențialului natural, economic și uman;
- organizarea și dezvoltarea cailor de comunicații;

- stabilirea si delimitarea teritoriului intravilan;
- stabilirea si delimitarea zonelor construibile;
- stabilirea si delimitarea zonelor funcționale;
- stabilirea si delimitarea zonelor cu interdicție temporara sau definitiva de construire;
- stabilirea si delimitarea zonelor protejate si de protecție a acestora;
- modernizarea si dezvoltarea echipării edilitare;
- stabilirea obiectivelor de utilitate publica;
- stabilirea modurilor de utilizare a terenurilor si condițiilor de conformare si realizare a construcțiilor.

Principalele elemente care se vor evidenția in aceasta documentație sunt:

- stabilirea directiilor, prioritatilor si reglementarilor de amenajare a teritoriului si dezvoltare urbanistica a localitatilor;
- utilizarea rationala si echilibrata a terenurilor;
- precizarea zonelor cu riscuri naturale (alunecari de teren, inundatii, neomogenitati geologice, reducerea vulnerabilitatii fondului construit existent);
- evidentierea fondului construit valoros si a modului de valorificare a acestuia in folosul localitatii;
- fundamentarea realizarii unor investitii de utilitate publica;
- asigurarea suportului reglementar pentru eliberarea certificatelor de urbanism si autorizatiilor de construire;
- corelarea intereselor colective cu cele individuale in ocuparea spatiului.

S-a solicitat realizarea Planului de Incadrare in zona cu piese desenate la scara: 1:25.000, cartograme, scheme și Planurile Urbanistice ale tuturor celor 8 localități la scara 1:5.000 și Regulamentul Local de Urbanism aferent. Conținutul și modul de prezentare vor fi conform legislației în vigoare la data licitației si/sau a documentelor ce vor apare ulterior.

Astfel, pe langa legislatia specifica in vigoare, s-au luat în considerare edițiile vizate ale următoarelor studii:

- Planul de amenajarea teritoriului județean - Urban Proiect - București
- Lista monumentelor istorice aprobata de C.N.M.I.
- Planul Strategic de Dezvoltare social economica a comunei.

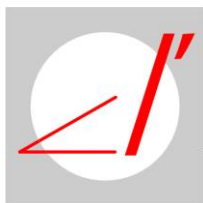
Ca urmare, in programul de dezvoltare al comunei Toplita se prevede valorificarea potențialului natural și uman, stabilirea și delimitarea teritoriului intravilan, realizarea și dezvoltarea rețelelor edilitare.

1.3. Surse documentare

1.3.1. Informatii

Primele date si informatii au fost oferita de:

- Primăria comunei Toplita – electronice si analog;

- Date cu caracter general furnizate de Consiliul Județean;
- Date sintetice puse la dispoziție de Direcția Județeană de Statistică;
- Date statistice și actualizări planimetrice oferite de O.C.P.I.;
- Zone inundabile și lucrări de regularizări oferite de Administrația națională „Apele Române” – Administrația Bazinală de apă Mureș;

1.3.2. Documentatii

Principalele documentatii și studii care au stat la întocmirea prezentului Plan urbanistic General al Comunei Toplița sunt:

- Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Hunedoara;
- Masterplan-ul de apă și masterplan-ul de deșeuri al județului Hunedoara.
- Repertoriul arheologic al județului Hunedoara – ULB Sibiu- Institutul pentru Cercetarea și Valorificarea Patrimoniului Cultural Transilvanean în Context European – 2005;
- Tradiții locale - manual opțional de folclor
- Studii de teren - reactualizarea fondului construit.

1.3.3. Suport topografic

Suportul topografic conține:

- Planuri aero-fotogrametrice ale localităților al teritoriului administrativ;
- Planșe întocmite în sistem STEREO 70 avizate de OCPI Hunedoara.

2. STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII URBANISTICE

2.1. Evoluție

➤ Date generale

Comuna Toplița este amplasată în zona de sud-vest a Transilvaniei, mai exact în masivul Munților Poiana Rusca, masiv situat în partea vestică a României, pe teritoriul județului Hunedoara, în Ținutul Padurenilor. Din punct de vedere administrativ, Comuna Toplița cuprinde satul propriu-zis și un număr de 8 sate componente:

- Toplița (cătun Manu, cătun Ciuleni), reședința de comună;
- Dăbâca (cătun Mladinii);
- Hașdău (cătun Tunel);
- Văləri (cătun Droblea);
- Dealu Mic (cătun Tataus);
- Goleș;
- Curpenii Silvașului;
- Mosoru.

Cordonatele geografice la care putem găsi comuna Toplița, este limitată de valorile 45°41' latitudine nordică și 22°47' longitudine estică. Între aceste limite teritoriul Comunei

Toplița însumează o suprafață de 5075 ha (50,75 kmp), reprezentând sub 1 % din suprafața județului Hunedoara. Suprafața locuibilă a comunei Toplița este de 17.696 mp.

Comuna Toplița este o unitate administrativ-teritorială situată în partea de sud-vestul județului Hunedoara. Distanța dintre comuna și cele mai apropiate localități este: 10,3 km față de localitatea Teliucul Inferior, la 18 km de municipiul Hunedoara, la 8,6 km de localitatea Lunca Cernii de Jos și la 17,20 km de localitatea Vadul Dobrii.

Comuna Toplița se învecinează cu:

- la nord cu comuna Ghelari,
- la nord-vest cu comuna Bunila,
- la vest cu comuna Lunca Cernii de Jos,
- la sud cu comuna Rachitova,
- la sud-vest cu teritoriul administrativ Hateg
- comuna Teliucul Inferior la est.

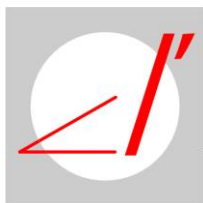
• *Scurt istoric*

Comuna Toplița face parte din "Tinutul Padurenilor" și se întinde pe versantul vestic al Munților Poiana Rusca, între Valea Cernei și Valea Muresului. Tinutul Padurenilor este vast, el fiind format din 40 de sate și catune, dintre acestea cea mai mare parte se regăsesc pe culmile netede ale dealurilor, la o altitudine cuprinsă între 600 – 1100 m, dar există și sate localizate pe văile raurilor Cerna, Vălarita, Runcu și Zlasti. Vecinii din Țara Hategului și zonele limitrofe au numit locuitorii acestui tinut "padurenii" datorită pădurilor care înconjoară tinutul, pentru a ajunge în aceste locuri este obligatorie traversarea unei păduri. În anul 1279 este menționat într-un document – satul Ruda – primul sat pădurenesc, tot din aceeași perioadă sunt dovezi referitoare la extracția și prelucrarea fierului care susțin că pe aceste meleaguri a existat o activitate omenească intensă cu mult timp înainte.

Încă din timpul stăpânirii romane există o inscripție în limba latină "NATUS IBI, UBI FERUM NASCTUM", aceasta menționează perioada în care a început să fie exploatat fierul. Denumiri ca Dăbâca, Ghelari, Goleș, Govâjdia, Toplița vin din perioada de stăpânire slavă. Anii 1781 și 1813 sunt cu importanță pentru tinutul padurenilor în special pentru comuna Toplița, reprezentând anul în care se pune în funcțiune primul furnal modern din sud-vest Transilvaniei, respectiv anul în care începe să producă fonta furnalul de la Govajdie, perioada care se încheie în secolul al XIX-lea. Toponimia masivului muntos este de origine latină și derivă din "Poiana Rustica", cuvântul "rustica" provine de la desemnarea așezărilor izolate din afara centrului urban Sarmisegetuza. Documente datate din secolul al XIV-XV aduc mențiuni în care apar localitățile de astăzi: Hasdau -1438, Dabaca-1484, Toplița-1482, Vălarita-1482 etc. Pădurenii au păstrat o arhitectură arhaică până în mijlocul secolului al-XIX-lea, însă odată cu trecerea timpului prin 1950, apar schimbări referitoare la planurile și tehnicile de construcție, acestea primind o influență orășenească.

Perioada română a avut anumite influențe asupra zonei, și anume:

Măgura Toplița, au fost observate diverse urme care denotă faptul că în zona respectivă a fost exploatat aurul, pe panta de vest a dealului în apropierea Paraului Toplița.

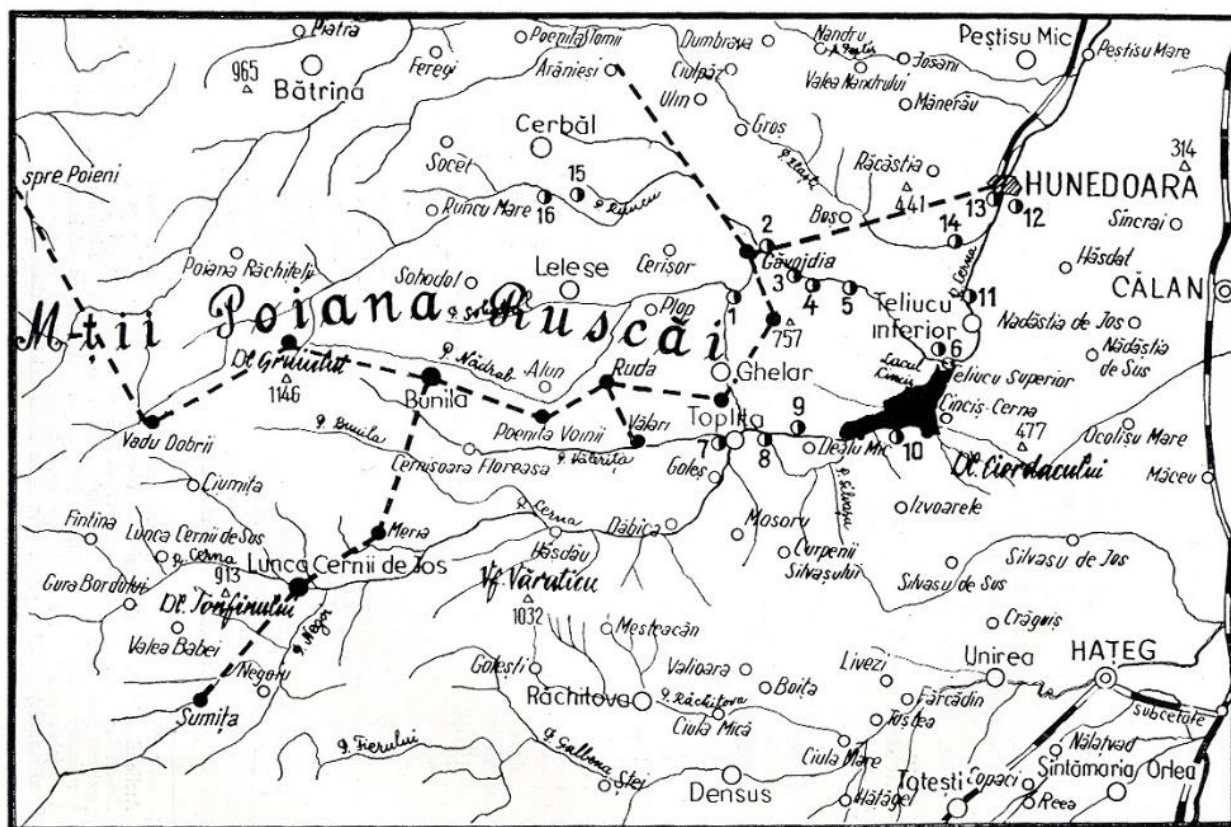
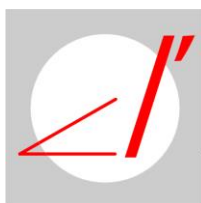

Evul Mediu În lucrarea cercetătorului științific al Muzeul Satului, Rusalin Isfanoni „Padurenii Hunedoarei” este lansata ipoteza ca Tinutul Padurenilor, la inceputul mileniului al II-lea a facut parte din Tinutul Hategului care la randul lui, in perioada 1224-1275, ar fi fost sub stapanirea voievodatului Olteniei condus de Litovoi. Dupa moartea lui Litovoi (1277), majoritatea satelor padurenesti au intrat în componența domeniului Hunedoarei.

Primele atestari ale cuptoarelor de topit minereu de fier: Minele de fier din acest tinut sunt mentionate pentru prima data intr-un document din anul 1493, astfel: „Oppidum Hunyad, ville volachales et montane ferri de Hunyod”. Intr-un alt document, din 1508, apare scris: „Oppidum Hunyad necnon... volachales et montana ferrea”. Urbaniul din 1681-1682 mentioneaza in tinutul Padurenilor cinci „mine de fier” prin care noi trebuie sa intelegem cinci topitorii:

- Plosca, pe apa Runcului, in apropiere de Govajdia;
- Toplița, pe apa Cernei, la confluenta cu Vălarita;
- Nadrab, pe apa Nadrab, un afluent al Runcului (Govajdia de astazi);
- Limpert, pe apa Limpert, in apropierea Nadrabului;
- Baia Noua („Baia Doamnei”), in satul Baia Craiului, astazi disparut din cauza lacului de acumulare Cincis, amenajat dupa anii 1960.

Toate aceste topitorii luau minereul de la mina de fier Ghelar. Referitor la termenul de baie, trebuie sa facem cateva precizari: cat timp extragerea metalului din minereu se realiza la gura minei sau in apropierea acesteia (pana prin sec. XV d. Hr.), termenul de bale (lat. bane) semnifica atat locul de extractie a minereului – mina propriu-zisa – cat și cuptorul de topit minereu (topitoria). Un astfel de cuptor presupus de istorici ca a functionat in sec. al IX-lea d. Hr. a fost descoperit in anul 1895 pe locul numit Valea Caselor din Ghelar. O macheta a acestuia se afla, de la sfarsitul sec. al XIX-lea, la Muzeul Tehnicii din Londra. În preajma cuptorului respectiv au mai fost gasite ulterior urmele a inca patru cuptoare. Metalurgia moderna in Muntii Poiana Rusca in anul 1781 incepe sa produca fonta primul furnal construit in tinut, la Toplița, pe Valea Cernei. Acest eveniment marcheaza inceputul metalurgiei moderne in Tinutul Padurenilor. Dincolo de aspectele pur istorice, de framantarile și contradictiile evolutiei mineritului și fieraritului din Poiana Rusca, este demn de mentionat ca aceasta zona industriala de pe teritoriul romanesc, in care forta principala de munca o constituiau padurenii Hunedoarei, era recunoscuta pe plan european in extragerea și prelucrarea fierului.

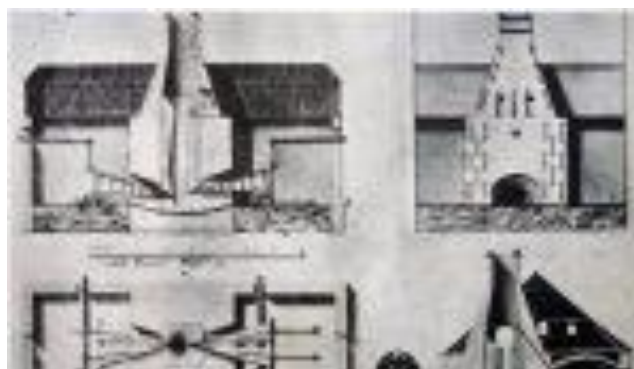
Amplasarea atelierelor de extras și prelucrat fierul din împrejurimile Hunedoarei:

1 — atelierul Nădrab; 2 — furnalul de la Govăjdie; 3 — atel. Limpertul Superior; 4 — atel. Limpertul inf.; 5 — Bania de coase; 6 — atel. Plosca;
7 — furnalul de la Toplița; 8 — atel. nou de la Toplița; 9 — atel. Fanci; 10 — atel. Cerna; 11 — atel. Teliucul inf.; 12 — atel. Perincei; 13 — atel.
„Banie”; 14 — atel. zlasti; 15 — atel. inferior (Runc); 16 — atel. sup. (Runc).

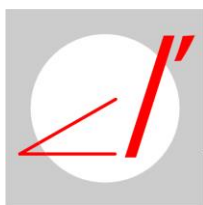
Inceputurile siderurgiei:

Minele de fier au inceput sa fie cunoscute prin 1409, cand au aparut și primele cuptoare de topit, acestea fiind situate pe teritoriul localitatii Toplița in vecinatatea acesteia. Astfel de cuptoare sunt:

- Atelierul Toplița, mentionat documentar in 1674,
- Atelierul Nou sau Baia Noua, atestat documentar in 1674,
- Atelier Stirian, din Toplița,
- Atelierul Baia Craiului mentionat documentar din 1754.

Schema de funcționare a furnalului de la Toplița / Macheta furnalului de la Toplița

2.1.2. Repere arheologice

Patrimoniul arheologic reprezintă ansamblul bunurilor arheologice care este format din:

- siturile arheologice clasate în Lista monumentelor istorice situate suprateran, subteran sau subacvatic, ce cuprind vestigii arheologice: structuri, construcții, grupuri de clădiri, precum și terenurile cu potențial arheologic reperat, definite conform legii și
- bunurile mobile, obiectele sau urmele manifestărilor umane, împreună cu terenul în care acestea au fost descoperite.

Cele mai vechi mărturii arheologice atestă prezența omului în Ținutul Hunedoarei încă din Paleoliticul superior și Neolitic, în urmă cu zeci de mii de ani. Din Neolitic sunt numeroase urmele culturii "Starcevo-Criș", cultură străveche, una din cele mai vechi culturi neolitice din Europa. Cultura "Turdaș" este reprezentată de cele mai întinse urme de locuire (la Valea Nandrului, lângă Hunedoara, cca. 10 ha.). Această cultură a folosit probabil pentru prima dată scrierea, cu peste o mie de ani înaintea Sumerienilor. Au urmat apoi culturile "Petrești" (cu 4500-5000 de ani în urmă) și "Coțofeni" (perioadă în care s-a extras și prelucrat pentru prima dată cuprul și aurul), apoi "Epoca de bronz", "Epoca Fierului" și - în sfârșit - "Epoca Dacă". Toate aceste culturi au lăsat urme ca nicăieri în altă parte a lumii.

În secolul XIII, Hunedoara devine un comitat, iar în secolele ce urmează au loc multe lupte pentru evitarea cuceririi de către populațiile vecine (printre acestea se numără luptele antiotomane ale lui Iancu de Hunedoara, răscoala lui Horea, Cloșca și Crișan, revoluția de la 1848 și lupta pentru unirea cu România.

Județul Hunedoara este cunoscut încă din antichitate pentru expoatările de minereuri.

2.1.3. Monumente

Monumentele istorice existente pe teritoriul comunei Toplita, aprobate prin Ordinul Ministrului Culturii și Patrimoniului Național nr. 2361 din 12.07.2010, sunt prezentate mai jos:

Poz. LMI	Cod LMI 2010	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
485	HD-II-m-A-03472	Biserica de lemn 'Sfantul Nicolae'	sat Valari, comuna Toplita	sat Valari, comuna Toplita	Sec. XVII
478	HD-II-m-A-03468	Furnal (ruine)	sat Toplita, comuna Toplita	Zona Morii	1781

Semnificația notațiilor: II-Arhitectură; m- monument; A-Monument de importanță națională

În comuna Toplita se află și sunt recunoscute pe plan județean următoarele monumente:

1. Biserica de lemn Sfântul Nicolae din Văləri, datată din secolul al XVIII-lea se află în partea de jos a satului. Farmecul locului și calitatea artistică a construcției răsplătesc efortul de a o vizita. Vizitatorii și specialistii sunt surprinși de tehnica construcției, stâlpi prinși în tălpi și grinzi de stejar și cu fundătura din scânduri de brad batute pe interior. Mica biserica de țară este un relict în arhitectura de lemn sacrală, unica de acest fel cunoscută și în prezent în

Vol. I Memoriu General – Stadiul actual al dezvoltării urbanistice

țară. Biserica de lemn Sfântul Nicolae din Văləri nu mai este folosită de parohie din 1936, de când s-a sfințit biserica de zid. Biserica este înscrisă pe vechea listă a monumentelor istorice prin HCM 1160/1955, poz. 1439, și pe noua listă, din iulie 2004, sub codul HD-II-m-A-03472.

2. Furnalul din satul Toplița, este pus în funcțiune în anul 1781 la 01 iulie, la inițiativa tezaurariatului imperial habsburgic. Era primul furnal modern la acea vreme de pe domeniul Hunedoarei, pe locul unde astăzi se pot observa doar ruinele. Furnalul a funcționat până în anul 1837. În satul Goleș au fost descoperite vestigii preistorice (ex. Topor de cupru).

2.2. ELEMENTE CARACTERISTICE ALE CADRULUI NATURAL

Asezare geografică:

Comuna Toplița este o unitate teritorial-administrativă situată în județul Hunedoara, care face parte din Regiunea Vest.

Județul Hunedoara are ca vecini: județul Timiș la vest, județul Arad la nord-vest, județele Alba și Vâlcea la est și județul Gorj la sud.

Comuna Toplița este amplasată în zona de sud-vest a Transilvaniei, mai exact în masivul Munților Poiana Ruscă, masiv situat în partea vestică a României, pe teritoriul județului Hunedoara, în Ținutul Pădurenilor. Din punct de vedere administrativ, Comuna Toplița cuprinde satul propriu-zis și un număr de 8 sate componente: Curpenii Silvașului, Dăbâca, Dealu Mic, Goleș, Hășdău, Mosoru, Văləri și Manu.

Cordonatele geografice la care putem găsi comuna Toplița, sunt delimitate de valorile 45°41' latitudine nordică și 22°47' longitudine estică.

Între aceste limite teritoriul Comunei Toplița însumează o **suprafață de 5075 ha (50,75 kmp)**, reprezentând sub 1 % din suprafața județului Hunedoara. Suprafața locuibilă a comunei Toplița este de 17.696 mp. Populația comunei este de 715 locuitori.

Comuna Toplița se învecinează cu: la nord cu comuna Ghelari, la nord-vest cu comuna Bunila, la vest cu comuna Lunca Cernii de Jos, la sud cu comuna Rachitova, la sud-vest cu teritoriul administrativ Hateg comuna Teliucul Inferior la est.

Suprafața comunei este împartită după cum urmează:

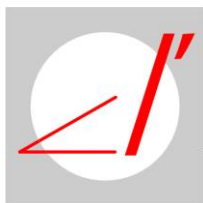
- a) 1548 ha – terenuri agricole reprezentând 30,50 % din suprafața comunei, din care: suprafața – arabilă 216 ha, suprafața – pășuni 850 ha, suprafața – fanete 482 ha;
- b) 2788 ha – fond forestier, respectiv 54 % din suprafața comunei;
- c). 15 ha – terenuri neagricole, ocupate de curți, clădiri, drumuri, terenuri neproductive, ape și stufăriș.

Cai de acces:

Comuna este traversată de la vest la est de drumul județean DJ 687D pe traseul Hunedora - Lunca Cernii de Jos.

Legătura cu comunele vecine:

- UAT Teliucu Inferior – Teliucu Inferior – DJ 687D
- UAT Ghelari -Ghelari DC 109

- UAT Bunila - Cernisoara Floreste DC 103A
- UAT Bunila - Vadu Dobrii – drum de exploatare forestier
- UAT Lunca Cernii de Jos – Lunca Cernii - DJ 687D

Cai de comunicatie:

Drumuri componente ale comunei:

Denumire	Localitati traversate	Lungime (km)
DJ 687 D	Toplita (inclusiv Catul Ciuleni), Hasdau, Dabaca	28 km
DC 109	Dealul Mic (din Catun Ciuleni spre Ghelari)	3.9 km
DC 109 A	Toplita, Goles, Dabaca inclusiv Catun Mladini (se desprinde din DJ687D in Toplita si Dabaca)	9.5 km
DC 109 C	Catun Tataus- Dealul Mic (se desprinde din DC 109)	1.5 km
DC 103 A	Toplita, Valari (se desprinde din DJ687D in Toplita spre Cernisoara Florese -UAT Bunila)	7 km
DC 103 B	Curpenii Silvasului, Topita – Catun Ciuleni (se desprinde din Catunul Ciuleni –Toplita pana la Curpenii Silvasului)	3.5 km
DC 103 C	Toplita, Mosoru, Curpenii Silvasului (se desprinde din DJ687D din Toplita)	5 km

Drumuri forestiere (DF):

Denumire	Localitati traversate	Lungime (km)
DF Dealul Balii	Hasdau-catun Tunel (se desprinde din DJ687D si merge spre Vadu Dobrii-UAT Bunila)	2.2 km
DF Valea		4.9 km
DF Valea lui		1.3 km
DF Valea Valarita		5.00 km

Drumuri vicinale:

- 55 drumuri vicinale
- Lungime totala 76.25 m

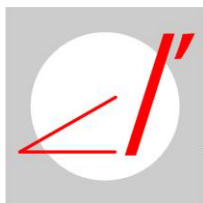
Traseu public:

- Din localitatea hasdau pana la Hunedoara si retur
- Numar de 3 microbuze
- Numar de 6 curse pe zi

Tunel: Tunel Cheile Cernei (50 m lungime) in satul Hasdau spre catunul Tunel

2.2.1 Relieful

Județul Hunedoara are un relief depresionar, podis central inconjurat de munti. In nordul judetului – Muntii Metaliferi, in vest Muntii Poiana Ruscai, Muntii Tarcului, in sud sunt

Muntii Retezat, Muntii Godeanu; Muntii Valcan și Muntii Tulisa, Muntii Parang, in est Muntii Sureanu.

Comuna Toplița este amplasată in masivul Muntilor Poiana Rusca, in partea de vest a tarii, unde sunt dominati de varfurile Pades (1378m) și Rusca (1356m). Între zona muntoasa și depresiunile periferice se contureaza un relief de dealuri cu altitudini cuprinse între 200-300 m.

Munții Poiana Ruscă reprezintă o grupă montană extinsă aparținând Carpaților Occidentali făcând tranziția între grupa majoră nordică a acestora, Munții Apuseni și grupa majoră sudică, Munții Banatului. Se întind pe o suprafață de cca 2.640 km², având altitudini medii în jur de 700 – 1000 m.

Relieful comunei Toplița, se caracterizează printr-un relief nivelat în trepte și fragmentat în culmi lungi, ale căror înălțimi maxime oscilează în jur de 1300 m.

2.2.2 Structura geologică și morfografică

Din punctul de vedere a **geologiei**, principalul ansamblu îl constituie formațiunile metamorfice, șisturile cristaline reprezentate prin micașisturi, amfibolite, gnaise și gnaise ocular, virsta lor este estimata la 100 – 250 milioane de ani.

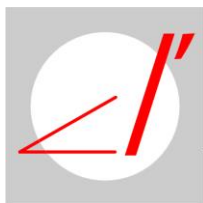
Relieful format pe aceste sisturi cristaline se caracterzeaza prin culmi înalte și pante abrupte.

Având în vedere constituția geologică, zona comunei Toplița se gaseste intro zona cu formațiuni metamorfice la sud de aliniamentul Tancova – Rușchița – Vadu, Dobrii – Cinciș, marcat prin mai multe dislocatii tectonice importante, afloreaza roci intens metamorfozate cunoscute sub denumirea de “cristalin getic”. Aceste șisturi cristaline sunt reprezentate prin micasisturi, micasisturi cu granati, amfibolite, gnaise și gnaise oculare. Subordonat apar intercalatii subtiri de calcare și corpuri mici de roci granitoide. Versantii prapastiosi ai Cheilor Cernei sunt separati in gnaise oculare de la NE de Lunca Cernii. In partea de est a cristalinului getic se contureaza o zona alungita, orientata E-V, constituita din sisturi cristaline mai tinere (Precambrian superior-Cambrian) și mai slab metamorfozate, in care se intercaleaza nivele cu calcare și dolomite. Aceste formatiuni, cunoscute sub denumirea de seria de Dăbîca, formeaza culmea Prislop-Văratec.

Resursele subsolului Prin resurse naturale se înțelege totalitatea elementelor naturale ale mediului înconjurător ce pot fi folosite în activitatea umană:

- resurse neregenerabile – minerale și combustibili fosili;
- resurse regenerabile – apă, aer, sol, floră, faună sălbatică;
- resurse permanente – energie solară, eoliană, geotermală și a valurilor.

În întreaga activitate a mediului înconjurător se urmărește nu numai folosirea rațională a tuturor acestor resurse, ci și corelarea activității de sistematizare a teritoriului și a localităților cu măsuri de protejare a factorilor naturali, adoptarea de tehnologii de producție cât mai puțin poluate și echiparea instalațiilor tehnologice și a mijloacelor de transport generatoare de poluanți cu dispozitive și instalații care să prevină efectele dăunătoare asupra

mediului înconjurător, recuperarea și valorificarea optimă a substanțelor reziduale utilizabile. Ca resurse ale solului mai importante trebuie amintite padurile de fag și stejar. Resursele de apă cuprind râuri, lacuri alpine, bălți, precum și variate și importante zăcămintele acvifere.

2.2.3 Clima

Din punct de vedere climatic, județul Hunedoara se încadrează în clima de ansamblu a României, adică beneficiază de o climă temperat-continentală în general, climă care prezintă însă numeroase particularități. Climatul zonei este caracteristic dealurilor înalte și munților joși, predomină influențele oceanice, cu precipitații ridicate (800 – 1000 – 1200 mm) și vânturile de vest. Temperatura medie scade sensibil ca altitudine (8°C pe margini, 5°C pe înălțimi).

Media anuală a temperaturii variază între 2°C și 8°C în zona muntoasă și între 9°C și 11°C în regiunile depresionare periferice din est, vest și nord. Valoarea termică anuală fiind de 10°C – 20°C în partea centrală și de 22°C – 23°C în partile marginale. Precipitații mai abundente se întâlnesc în zona centrală înaltă a masivului Poiana Rusca, unde se regăsesc și localitățile padurenești Vadu Dobrii, Poiana Rachitelii, Bătrâna, Alun, urmând să scadă odată cu coborârea în altitudine a reliefului.

Vânturile caracteristice comunei Toplița sunt nord-vestice cu o frecvență de 18% și sud-estice cu o frecvență de 11%, viteza medie a acestora fiind de 4-5 m/s.

Analizând datele prezentate în tabelul anterior referitoare la temperatura observăm o variație a acesteia între -1°C / – -6°C în lunile de iarnă și 14°C- 21°C în lunile de vară în funcție de zonă. Perioadele de îngheț pentru zona centrală sunt cuprinse în perioada 1 octombrie -1 mai, zona marginală 1 octombrie – 21 aprilie, iar zona periferică 11 octombrie – 11 aprilie.

Zona	Media anuală	Ianuarie	Aprilie	Iulie	Octombrie
Zona centrală	2°C – 4°C	-4°C – -6°C	0°C – 14°C	12°C – 14°C	4°C – 6°C
Zona marginală	9°C – 10°C	-1°C – -3°C	8°C – 10°C	18°C – 20°C	10°C – 11°C
Zonele periferice depresionare	9°C – 11°C	-1°C – -3°C	10°C – 11°C	20°C – 21°C	10°C – 11°C

Tabel privind variația sezonieră a condițiilor de temperatură pentru lunile ianuarie, aprilie, iulie și octombrie

2.2.4 Hidrografia

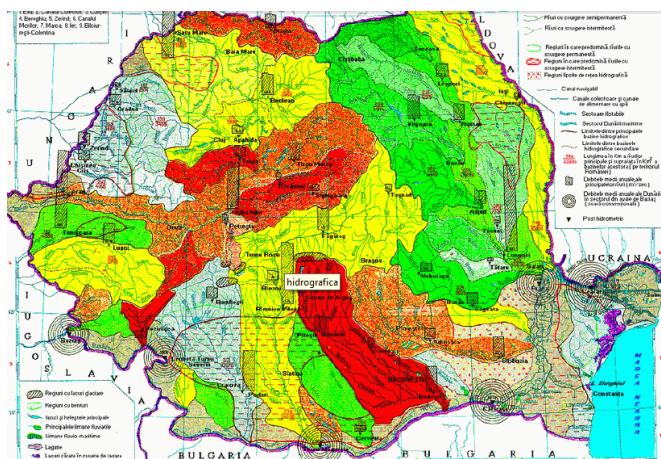
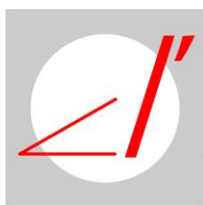

Fig.: Harta hidrografică a României

Foto: Raul Cerna

Rețeaua hidrografică a comunei Toplița este reprezentată de raurile colectoare din tinutul Padurenilor precum Cerna (cu afluentul Vălărița) și Dobra.

Reteaua este completată de lacuri de interes industrial și turistic (Cinciș și Surduc). Apele subterane au, spre est un caracter termal (Calan).

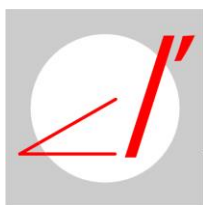
Râul Cerna (Cerna Hunedoreană sau Cerna Ardeleană) izvorăște din Munții Poiana Ruscă, străbate Ținutul Pădurenilor, alimentează Lacul Cincis, trece prin orașul Hunedoara și se varsă în Râul Mureș; afluent principal al Mureșului, având un debit mare la vărsarea în acest râu, la vest de orasul Simeria.

Originea cuvântului "Cerna" provine din slavonă și înseamnă "apa neagră", deoarece atunci când plouă mult și repede, apa râului își schimbă culoarea, tulburându-se. Izvoarele Cernei se afla în Munții Poiana Ruscă, iar cele două ramuri ale sale se unesc în satul Hajdău. Ramura de nord izvorește în apropierea satului Vadul Dobrii, iar cea de sud e alimentată de mai multe pâraie – Fântâna, Bordu, Negoiu, Ciumița – care izvorăsc de sub poalele vârfului Rusca, la o altitudine de aproximativ 1.200 metri. Este unul dintre cele mai mari și importante râuri ale județului, lungimea sa fiind de 73 de km, dintre care 65 km sunt străbătuti prin masivul Poiana Ruscă. Suprafața de colectare este foarte mare, 740 kmp. Râul Cerna este alcătuit din trei segmente: primul segment, care începe odată cu izvoarele râului și ține până la vărsarea acestuia în Barajul Cinciș – Cerna, segmentul mijlociu este cuprins de la ieșirea râului din baraj până în apropiere de periferia orașului Hunedoara, iar ultimul segment se termină odată cu vărsarea râului în Mureș. În aval de Lunca Cernii traversează Cheile Cernii, apoi sesul aluvial pe care se află satele Hăsdău și Dăbâca, pentru a ajunge printr-o vale săpată adânc, în lacul de acumulare Cincis.

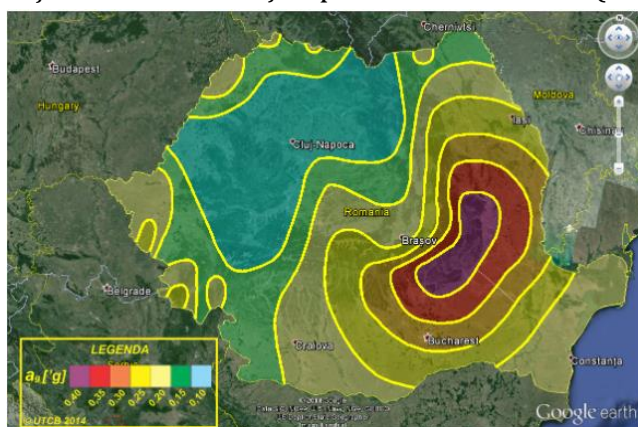
2.2.5 Seismicitatea zonei

Din punct de vedere seismic, conform S.R. 11100/1/93, comuna se încadrează în teritoriul izoliniei de gradul 6 pe scara MSK.

Conform Reglementării tehnice "Cod de proiectare seismică - Partea I - Prevederi de proiectare pentru clădiri" indicative P 100-1/200 amplasamentul studiat prezintă o valoare

de vârf a accelerației terenului $a_g = 0.12 \text{ g}$ pentru cutremure având intervalul mediu de recurență $\text{IMR} = 100$ ani și o perioadă de control (colț) a spectrului de răspuns $T_c = 0.7 \text{ sec}$.

Harta interactivă de zonare în termeni de valori de vârf ale accelerației terenului.

2.2.6 Solurile

Solurile prezintă o serie de caracteristici determinate de condițiile pedogenetice. Cei mai importanți factori sunt litologia, clima, relieful și vegetația.

2.2.7 Resursele subsolului

Prin resurse naturale se înțelege totalitatea elementelor naturale ale mediului înconjurător ce pot fi folosite în activitatea umană:

resurse neregenerabile – minerale și combustibili fosili;

resurse regenerabile – apă, aer, sol, floră, faună sălbatică;

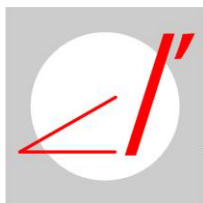
resurse permanente – energie solară, eoliană, geotermală și a valurilor.

În întreaga activitate a mediului înconjurător se urmărește nu numai folosirea rațională a tuturor acestor resurse, ci și corelarea activității de sistematizare a teritoriului și a localităților cu măsuri de protejare a factorilor naturali, adoptarea de tehnologii de producție cât mai puțin poluate și echiparea instalațiilor tehnologice și a mijloacelor de transport generatoare de poluanți cu dispozitive și instalații care să prevină efectele dăunătoare asupra mediului înconjurător, recuperarea și valorificarea optimă a substanțelor reziduale utilizabile.

Ca resurse ale solului mai importante trebuie amintite padurile de fag și stejar. Resursele de apă cuprind râuri, lacuri alpine, bălți, precum și variate și importante zăcămintele acvifere.

2.2.8 Vegetația

Vegetația Munților Poiana Ruscă este reprezentată în cea mai mare parte prin paduri, care în zona de platou din partea de est și nord-est a masivului Iasăloc ocupă suprafețe întinse de pășuni și pajisti. Maraciniile ocupă fașii întinse la liziera padurilor și la marginea terenului agricol.

Vegetatia este determinata de variația condițiilor de climă, de altitudine și de constitutia solului. Pe culmea centrala, la altitudini in jur de 1300 m, se intalnesc zone inguste de pajisti alpine presarate cu tufisuri de ienuperi. In jur, coborând până la 200-900 m, se dezvoltă paduri de amestec de fag (*fagus silnoteca*), brad (*abies alba*) și molid (*picea abies*).

Pe platoul Muntilor Poiana Rusca se dezvoltă pajisti montane cu paius rosu, tepusca și iarba vantului, care odata cu scaderea treptata a inaltimii trec spre est in pajisti colinare. In zona colinara periferica a masivului se extind, local, cu precadere in bazinul Bistra, livezi cu ciresi, pruni, uneori și nuci. Dintre fructele padurii amintim fragii, inalti cu precadere la marginea padurii și in luminisuri, zmeura care se raspandeste in zonele de taieturi a padurilor, mura la marginea taieturilor, in văi și tufisuri pe zona de platou la marginea taieturilor, coacazele, merișoarele și afinele care coboara in unele regiuni pana aproape de zona periferica a masivului.

Covorul floral este bogat mai ales in pajisti montane, colinare și in luncile vailor Muntii Poiana Rusca adapostesc o fauna bogata distribuita in functie de zonele de vegetatie și de altitudine. Padurile de fag, brad și molid sunt populate de ursul brun care s-a inmultit in ultima vreme, de cerbul carpatin, caprioara, mistret, mai rar râsul, foarte raspandit este lupul și vulpea care coboara pana in zonele marginale ale masivului, iepurele in zona de platou și in luncile raurilor periferice și veverita care adesea poate fi intalnita pe potecile turistice din padure. Reptilele sunt reprezentate prin soparle de munte, salamandre și serpi. In apele curgatoare se remarca prezenta pastravului, cleanul in zona Toplița-Hasdau. În afara de vegetația alpină și subalpină pe culmile înalte ale munților există o bogată vegetație forestieră, păduri de conifere, fag, păduri amestecate de fag și gorun de cer, precum și zăvoaie, în pâlcuri întrerupte cu sălcii, răchite, arin, plop etc.

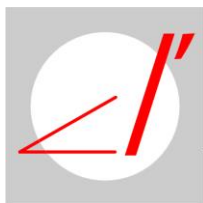
2.2.9 Fauna

Fauna cuprinde principalele specii existente pe teritoriul României: mistrețul, vulpea, lupul, iepurele și toată gama speciilor cântătoare. În lacuri și râuri abundă numeroase specii de pești (scobari, păstrăvi, cleni, mrele, știuci, somoni și alte specii).

Dintre animalele domestice cele mai raspandite sunt: bovinele, ovinele, porcinele și pasarile. Pe teritoriul comunei se regaseste o rezervatie naturala „Cheile Cernei” din comuna Toplița, care se afla inclusa in rețeaua nationala de arii naturale protejate, este o rezervatie de tip mixt pentru protectia unor specii de flora și fauna salbatica rare sau vulnerabile al caror habitat este foarte bine conservat in acest areal.

2.2.10 Arii naturale protejate

Județul Hunedoara are un bogat patrimoniu natural: peisaje naturale variate, forme geografice sau formațiuni geologice importante, existența unor specii rare sau unice în flora și fauna regiunii, formațiuni naturale însemnate din punct de vedere științific, fond forestier (45,6%), izvoare minerale cu valoare recunoscută, cât și zone montane propice practicării

sporturilor de iarnă, în total însumând o suprafață de 65.318 ha (circa 9,3% din suprafața județului).

Comuna Toplita cuprinde aria natural protejată ROSCI0028 Cheile Cernei, în suprafața de 1991589.90 mp.

Cheile Cernei (reprezintă 3% din suprafața comunei Toplita) sunt incluse pe Lista propunerilor de situri de interes comunitar (Ordin MMDD nr. 776/2007), pentru rețeaua ecologică europeană Natura 2000, obiectul protecției îl constituie habitatul de păduri tip Asperulo-Fagetum având codul 9130 (OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice).

Concluzii

- Climatul comunei Toplita este temperat continental moderat, condiționat de poziția geografică, mișcarea maselor de aer și relieful;
- Rețeaua hidrografică a teritoriului administrativ al comunei cuprinde râurile Cerna și Valari, alimentate la rândul lor de alte ape curgătoare de suprafață;
- Există obiective aflate în zone de risc de inundații;
- Din punct de vedere seismic, comuna se încadrează în teritoriul izoliniei de gradul 6 pe scara MSK;
- Ca resursă a solului menționăm: piatra de calcar, nisipul și balastul extras din albia râurilor ce alcătuiesc rețeaua hidrografică a zonei.

2.3. RELAȚII ÎN TERITORIU

Din punct de vedere administrativ comuna Toplita este componentă a județului Hunedoara și face parte din regiunea istorică Transilvania.

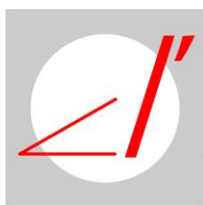
Drept consecință al împărțirii teritoriale a României pe zone de dezvoltare, Toplita a fost integrată zonei de dezvoltare 5 Vest, din care fac parte județele Arad, Caraș-Severin, Hunedoara și Timiș.

Comuna Toplita este amplasată în zona de sud-vest a Transilvaniei, mai exact în masivul Munților Poiana Ruscă, masiv situat în partea vestică a României, pe teritoriul județului Hunedoara, în Ținutul Pădurenilor.

Cordonatele geografice la care putem găsi comuna Toplita, sunt delimitate de valorile 45°41' latitudine nordică și 22°47' longitudine estică. Între aceste limite teritoriul Comunei Toplita însumează o **suprafață de 5075 ha (50,75 kmp)**, reprezentând sub 1 % din suprafața județului Hunedoara. Suprafața locuibilă a comunei Toplita este de 17.696 mp.

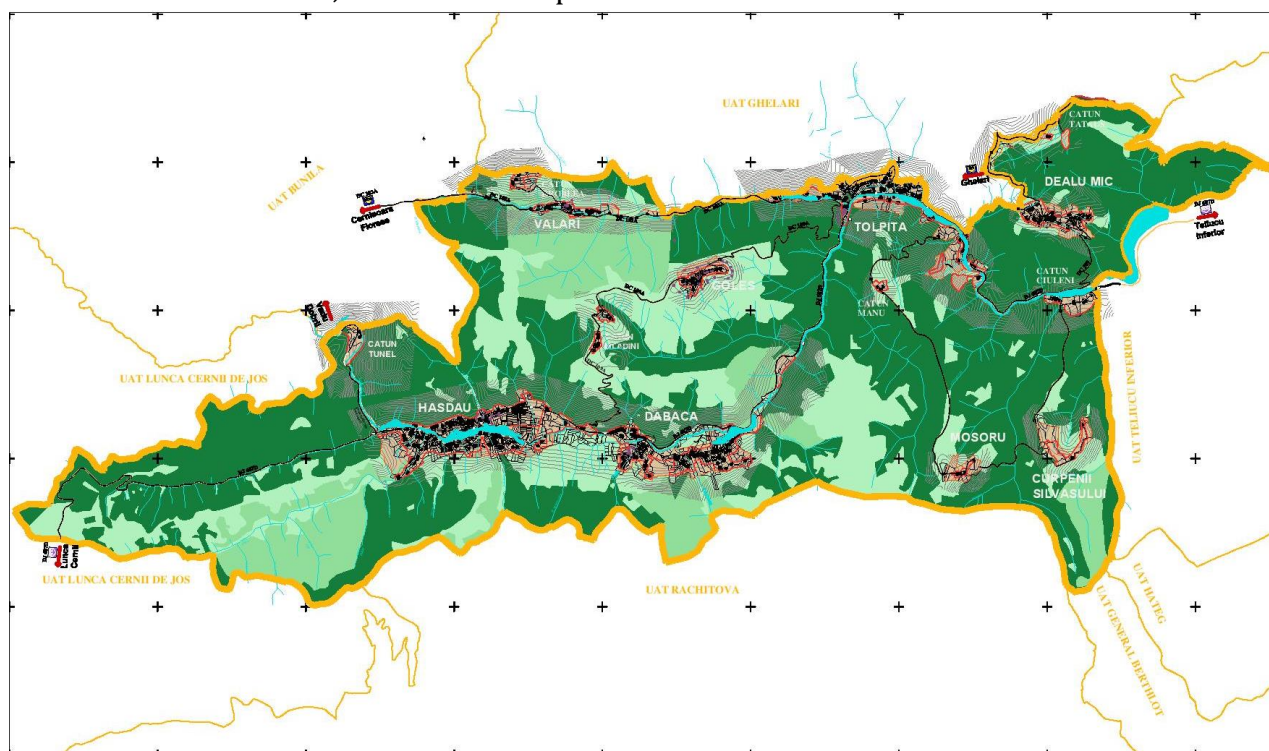
Comuna Toplita se învecinează cu: la nord cu comuna Ghelari, la nord-vest cu comuna Bunila, la vest cu comuna Lunca Cernii de Jos, la sud cu comuna Rachitova, la sud-vest cu teritoriul administrativ Hateg și comuna General Berthlot, iar la est cu comuna Teliucul Inferior.

Din punct de vedere administrativ, Comuna Toplița are un număr de 8 sate componente, inclusiv catune:

- Satul Toplița, care are în componenta două catune: Ciuleni și Manu;
- Văləri, care are în componenta un catun: Droblea;
- Goleș;
- Dăbâca, care are în componenta un catun: Mladini;
- Hășdău, care are în componenta un catun: Tunel;
- Mosoru,
- Curpenii Silvașului
- Dealu Mic, care are în componenta un catun: Tataus.

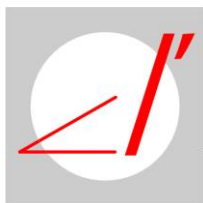
Fig. Harta comunei Toplița cu localitățile componente

Distanțe rutiere din Toplița către principale orașe din județ și țară: Hunedoara – 23 km; Hateg – 31 km; Deva 39 km; Targu Jiu - 136 km; Alba Iulia - 121 km; Craiova - 244 km; Timișoara – 187 km; Cluj-Napoca - 195 km; Brașov - 293 km; București - 318 km.

Încadrarea în rețeaua de localități a județului:

Rețeaua de localități urbane al județului este constituită din 5 municipii din care 3 cu populație între 50.000 și 100.000 locuitori (Deva, Hunedoara și Petroșani), 1 municipiu-Orăștie cu cca. 25.000 locuitori și 1 municipiu-Brad cu cca. 19.000 locuitori. De asemenea există 8 orașe cu populații între 6.000 locuitori și 35.000 locuitori.

Județul are 55 de comune. Comuna Toplița are 715 locuitori, înregistrați în anul 2011.

Încadrarea în teritoriul administrativ al localității:

Suprafața totală a teritoriului administrativ este de 5509.02 ha din care:

- Intravilan: 350.03 ha

- Extravilan: 5158.99 ha

Suprafata totala existenta a comunei Toplița situata in intravilan este structurata dupa cum urmeaza:

Denumire localitate	Suprafata totala (ha)
TOPLIȚA	92.86
VĂLARI	18.75
GOLEȘ	10.03
DĂBÂCA	80.70
HĂȘDĂU	109.68
MOSORU	2.00
CURPENII SILVAȘULUI	8.00
DEALU MIC	27.99
Total intravilan existent Comuna TOPLIȚA	350.03 ha

Din punct de vedere al numărului de trupuri din fiecare localitate, situația actuală se prezintă astfel:

- Localitatea Toplița - 3 trupuri
- Localitatea Văləri - 4 trupuri
- Localitatea Goleș - 1 trup
- Localitatea Dăbâca - 4 trupuri
- Localitatea Hășdău - 2 trupuri
- Localitatea Mosoru - 1 trup
- Localitatea Curpenii Silvașului - 1 trup
- Localitatea Dealu Mic - 5 trupuri

2.4. ACTIVITĂȚI ECONOMICE

2.4.1. ACTIVITĂȚI CU CARACTER INDUSTRIAL

Pentru dezvoltarea economică și socială al comunei Toplița a fost elaborat Planul Strategic de Dezvoltare Social-Economică pe perioada 2014-2020 de către S.C. KRYPTON OMMA CONSULTING S.R.L..

Comuna Toplița face parte din "Tinutul Padurenilor" și se întinde pe versantul vestic al Munților Poiana Rusca, între Valea Cernei și Valea Muresului. În anul 1279 este menționat într-un document - satul Ruda - primul sat pădurenesc, tot din aceeași perioadă sunt dovezi referitoare la extracția și prelucrarea fierului care susțin că pe aceste meleaguri a existat o activitate omenească intensă cu mult timp înainte. Încă din timpul stăpanirii romane exista o inscripție în limba latină "NATUS IBI, UBI FERUM NASCTUM", aceasta menționează perioada

in care a inceput sa fie exploatat fierul. Denumiri ca Dăbâca, Ghelari, Goleș, Govâjdia, Toplița vin din perioada de stăpânire slavă. 1781 și 1813 sunt ani cu importanta pentru tinutul padurenilor in special pentru comuna Toplița, reprezentand anul in care se pune in functiune primul furnal modern din sud-vest Transilvaniei, respectiv anul in care incepe sa produca fonta furnalul de la Govajdie, perioada care se incheie in secolul al XIX-lea. Toponimia masivului muntos este de origine latina și deriva din "Poiana Rustica", cuvântul "rustica" provine de la desemnarea asezarilor izolate din afara centrului urban Sarmisegetuza. Documente datate din secolul al XIV-XV aduc mentiuni in care apar localitatile de astazi: Hasdau -1438, Dabaca-1484, Toplița-1482, Vălari-1482 etc. Pădurenii au păstrat o arhitectură arhaica pana in mijlocul secolului al-XIX-lea, inasa odata cu trecerea timpului prin 1950, apar schimbari referitoare la planurile și tehnicile de constructie, acestea primind o influenta oraseneasca.

Perioada romana a avut anumite influențe asupra zonei, și anume:

- Măgura Toplița, au fost observate diverse urme care denota faptul ca in zona respectiva a fost exploatat aurul, pe panta de vest a dealului in apropierea Paraului Toplița.

- Evul Mediu

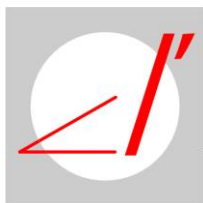
În lucrarea cercetătorului științific al Muzeul Satului, Rusalin Isfanoni „Padurenii Hunedoarei” este lansata ipoteza ca Tinutul Padurenilor, la inceputul mileniului al II-lea a facut parte din Tinutul Hategului care la randul lui, in perioada 1224-1275, ar fi fost sub stapanirea voievodatului Olteniei condus de Litovoi. Dupa moartea lui Litovoi (1277), majoritatea satelor padurenesti au intrat în componența domeniului Hunedoarei.

Primele atestari ale cuptoarelor de topit minereu de fier:

Minele de fier din acest tinut sunt mentionate pentru prima data intr-un document din anul 1493, astfel: „Oppidum Hunyad, ville volachales et montane ferri de Hunyod”. Intr-un alt document, din 1508, apare scris: „Oppidum Hunyad necnon... volachales et montana ferrea”. Urbariul din 1681-1682 mentioneaza in tinutul Padurenilor cinci „mine de fier” prin care noi trebuie sa intelegem cinci topitorii:

- Plosca, pe apa Runcului, in apropiere de Govajdia;
- Toplița, pe apa Cernei, la confluenta cu Vălarița;
- Nadrab, pe apa Nadrab, un afluent al Runcului (Govajdia de astazi);
- Limpert, pe apa Limpert, in apropierea Nadrabului;
- Baia Noua („Baia Doamnei”), in satul Baia Craiului, astazi disparut din cauza lacului de acumulare Cincis, amenajat dupa anii 1960.

Toate aceste topitorii luau minereul de la mina de fier Ghelar. Referitor la termenul de baie, trebuie sa facem cateva precizari: cat timp extragerea metalului din minereu se realiza la gura minei sau in apropierea acesteia (pana prin sec. XV d. Hr.), termenul de bale (lat. bane) semnifica atat locul de extractie a minereului - mina propriu-zisa - cat și cuptorul de topit minereu (topitoria). Un astfel de cuptor presupus de istorici ca a functionat in sec. al IX-lea d. Hr. a fost descoperit in anul 1895 pe locul numit Valea Caselor din Ghelar. O macheta a acestuia se afla, de la sfarsitul sec. al XIX-lea, la Muzeul Tehnicii din Londra. În preajma

cupitorului respectiv au mai fost gasite ulterior urmele a inca patru cuptoare. Metalurgia moderna in Muntii Poiana Rusca in anul 1781 incepe sa produca fonta primul furnal construit in tinut, la Toplița, pe Valea Cernei. Acest eveniment marcheaza inceputul metalurgiei moderne in Tinutul Padurenilor. Dincolo de aspectele pur istorice, de framantarile și contradictiile evolutiei mineritului și fieraritului din Poiana Rusca, este demn de mentionat ca aceasta zona industriala de pe teritoriul romanesc, in care forta principala de munca o constituiau padurenii Hunedoarei, era recunoscuta pe plan european in extragerea și prelucrarea fierului.

- Inceputurile siderurgiei

Minele de fier au inceput sa fie cunoscute prin 1409, cand au aparut și primele cuptoare de topit, acestea fiind situate pe teritoriul localitatii Toplița in vecinatatea acesteia. Astfel de cuptoare sunt:

- **Atelierul Toplița, mentionat documentar in 1674,**

- Atelierul Nou sau Baia Noua, atestat documentar in 1674,

- Atelier Stirian, din Toplița,

- Atelierul Baia Craiului mentionat documentar din 1754.

La momentul acutal nu exista industrie pe teritoriul comunei Toplita.

2.4.2. ECONOMIA

În prezent în comună își desfășoară activitatea societăți comerciale, asociații familiale și persoane fizice autorizate și care dețin certificate de înregistrare la Registrul comerțului din județ. Dintre acestea enumerăm:

S.C. BICO TERRA S.R.L.	comert cu amanuntul cu vanzare de produse alimentare, bauturi
BRADATEL APLEXIM S.R.L.	comert cu amanuntul in magazine nespecializate cu vanzare predominant de produse alimentare;
DEYBOB BUSINESS S.R.L	comert cu amanuntul;
S.C. TYKMATYNICU S.R.L.	comert cu amanuntul;
P.F.A. COSTINAS ADRIANA ANTONETA	servicii de furnizare si management a fortei de munca;
DABACA LOOK SUVENIR S.R.L.	comert in interesul populatiei.

Pe teritoriul comunei sunt înregistrate 6 de firme cu diferite activități, predominant fiind comerțul.

Total salariați.....46 din care,

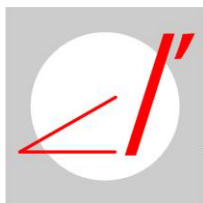
- agricultură, silvicultură .....3 salariați,

- activitate industrială.....31 salariați,

- serv. comerciale, ...6 salariați,

- sdministratie publica.....6 salariați,

Ocupatia populatiei este agricultura, exploatările silvice precum și creșterea animalelor.

2.4.3. PRINCIPALELE RAMURI ECONOMICE:

A. Agricultură

Comuna Toplița este o localitate rurală, în care majoritatea forței de muncă se află concentrată în agricultură oferind un mod specific și viabil de viață locuitorilor săi, și care își va păstra în perspectivă specificul rural.

Comuna are o suprafață totală de 5509.6 ha.

Suprafața agricolă este de 1978.5 ha,

Nr. Crt.	Categorie de folosință	Suprafață (ha)
1.	Arabil	216
2.	Pășune	639
3.	Fânețe	1112
4.	Pădure	3126
5.	Altele	11.5

Cea mai mare parte a categoriei este reprezentată de păduri, arabil, zona nu prezintă condiții pentru cultivarea unor soiuri de cereale sau legume, motiv pentru care aprovizionarea populației se face de la piețe prin intermediul unor comercianți din zona.

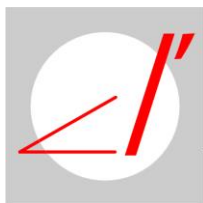
Exploatați agricole organizate

Există un număr de 331 exploatați agricole individuale.

Suprafețele de teren din comuna Toplița sunt lucrate în cea mai mare parte în exploatați individuale. Datorită așezării și a terenurilor, locuitorii din Toplița cultivă în cea mai mare parte cartofi (70 ha) și porumb, care acoperă 65 ha. Legumele sunt cultivate în cantități reduse, fiind destinate doar consumului casnic. Pentru rentabilizarea muncii în agricultură, sunt necesare mașini și utilaje performante de lucru.

Nr. crt.	Cultura	Suprafața (ha)	Producția medie (tone/ha)
1	Porumb	65	2
2	Cartof	70	8
3	Legume	55	7.6
4	Tomate		14
5	Ceapa		9
6	Usturoi		4
7	Varza		8
8	Ardei		8
9	Castraveti		10
10	Morcovi		13
11	Flori		5
12	Alte legume		5

Conform datelor furnizate, cerealele, altele decât porumbul, nu sunt cultivate pe terenurile comunei.

Cea mai mare parte a extravilanului este reprezentata de paduri, arabil, zona nu prezintă condiții pentru cultivarea unor soiuri de cereale sau legume, motiv pentru care aprovizionarea populației se face de la piețe prin intermediul unor comercianti din zonă.

Nr. crt.	Denumire cultura	Suprafața (ha)
1	Cereale boabe din care:	
	Orz	-
	Ovaz	-
	porumb	65
2	Cartof	70
3	Legume	55
4	Plante de nutret	26

(<https://toplita-hunedoara.ro/potentialul-comunei/agricultura/>)

Principalele plante de cultura din zona: cartoful.

Legumele ce se preteaza mai mult in zna: castravetii.

Producțiile realizate erau slabe, ca urmare al aplicării tehnologiilor empirice și a lipsei amendării solului, tratamentelor fitosanitare și de combatere a dăunătorilor.

Pomicultura – este un domeniu ce a înregistrat o scădere semnificativă determinată în principal de lipsa dotărilor tehnice. În această zonă sunt plantații de pruni, meri, peri de diverse soiuri.

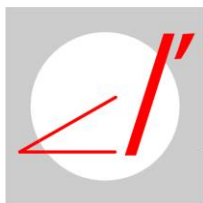
În comună, pomii fructiferi sunt prezenți în jurul gospodăriilor și pe suprafețe special amenajate (livezi).

Ponderea cea mai mare in pomicultura o reprezinta prunul și marul, cea mai slaba categorie fiind reprezentata de zarzari. Pomicultură-este un domeniu ce a înregistrat o scădere semnificativă determinată în principal de lipsa dotărilor tehnice. În această zonă sunt plantații depruni,meri, peri de diverse soiuri.

Nr. Crt.	Specie de pom fructifer	Număr
1.	Măr	1167
2.	Păr	219
3.	Vișin și Cireș	25
4.	Nuc	709
5.	Pruni	29165
6.	Piersici	81
7.	Gutui	44
8.	Zarzari	65

(<https://toplita-hunedoara.ro/potentialul-comunei/agricultura/>)

Viticultura – pe teritoriul comunei Toplița se realiza doar pentru consumul propriu.

B. Exploataři zootehnice organizate

La nivelul comunei pășunile și fânețele constituie baza pentru creșterea animalelor, cu precădere a bovinelor și ovinelor.

Pășunile și fânețele reprezintă cca. 35% din suprafața agricolă a comunei.

Numărul de animale deținute în fiecare gospodărie, este corelat cu suprafața de teren aflată în proprietate și cu forța de muncă existentă.

C. Exploataři piscicole organizate

Teritoriul comunei este drenat de râul Cerna și de afluentul său Vălerița, unde se poate practica pescuitul în bune condiții. Fauna acvatică este bogată și variată fiind reprezentată de crap și păstrav.

D. Comerț și servicii, mediul de afaceri

Comertul și serviciile sunt prezente pe teritoriul comunei prin câteva magazine.

E. Turismul

Turismul, dacă la începuturi de istorie, aurul a fost bogăția acestor locuri, în mileniul trei așteaptă să fie deschisă o alta „mină de aur”, cu un „zăcământ” inepuizabil: turismul. Datorită organizării regionale, facilităților fiscale și avantajelor oferite, la nivelul zonei există posibilități multiple de a se investi în turism. Cadrul natural cu valoare deosebită favorizează dezvoltarea turismului de agrement. De asemenea se poate dezvolta și agroturismul. Un avantaj pentru turismul în comună îl constituie apartenența la Ținutul Pădurenilor, o zonă etnofolclorică de o rară frumusețe, în care tradițiile și arta populară mai sunt încă nealterate.

Obiective turistice:

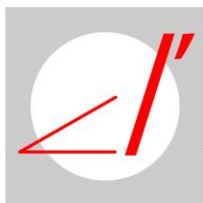
- Ruinele Furnalului vechi din 1781
- Biserica din lemn Sf. Nicolae din satul Văləri din sec. XVII
- Cheile Cernei
- În imediată apropiere a localității Toplița, la intrarea în comună se găsește zona de agrement a Lacului Cincis

2.4.4. SILVICULTURA ȘI VÂNĂTOAREA

Datorită poziției geografice silvicultura este practică în această zonă, existând o suprafață totală a pădurilor de 3216 ha.

Pădurile sunt preponderant de fag carpen, iar restrâns putem întâlni păduri de molid.

Fondul cinegetic este format din câpriori, iepurele de câmp, vulpea, fazanul, prepelița, șoarecele gulerat, veverița, pârșul, pârșul de alun, șoarecele de câmp, șobolanul negru și viezurele, lupul, mistrețul, câprioara, iepurele, gaița, cucul, porumbelul gulerat, ciocănitoarea pestriță și răpitoare diurne și nocturne: ciuful de pădure, huhurezul de pădure, șorecarul nocturn, uliul găinilor și uliul păsărilor, șarpele de pădure, șopârla comună și gușterul.

În urma analizei SWOT (Strategia de Dezvoltare a comunei Toplița 2014-2020) s-au identificat trei principii prioritare care ar trebui să stea la baza elaborării strategiei în vederea dezvoltării durabile, și anume

1. Viața economică a comunei Toplița, trebuie revigorată și dezvoltată în toate domeniile sale: agricultura, zootehnie, industrie, comerț și silvicultură. Consiliul Local va trebui să investească pentru revitalizarea vieții economice a comunei, deoarece aceasta produce cele mai multe efecte benefice.

2. Infrastructura necesită îmbunătățirii continue, de aceea investițiile trebuie făcute după anumite criterii economice astfel încât să producă rezultate benefice pentru comună:

- siguranța locuitorilor comunei împotriva calamităților;
- raportul valoarea investiție/ efecte economico-financiare produse;
- raportul valoare investiție/numărul beneficiarilor.

3. Conex factorului economic un alt punct important pentru creșterea atractivității comunei îl constituie facilitățile culturale și de agrement pe care le oferă sau pe care ar putea să le ofere comuna Toplița, astfel încât confortul social al locuitorilor să fie îmbunătățit. Complementar acest lucru va crește și atractivitatea turistică a comunei.

Aspectele pozitive legate de starea economică, (punctele tari):

- Existența condițiilor și tradiției pentru dezvoltarea activității zootehnice în comună,
- Suprafața de teren arabil este de 216 ha, din care anul trecut s-a cultivat cu: cereale - 65 ha, palnte de nutret 26 ha, cartof 70 ha și legume 55 ha;
- Populația comunei deține: pasări, bovine, caprine, ovine, porcine, cabaline și familii de albine;
- Comuna are în componența opt sate: reședința de comună Toplița (cătun Manu, cătun Ciuleni) reședința de comună, Dăbâca (cătun Mladimi), Hășdău (cătun Tunel), Vălari (cătun Droblea), Dealu Mic (cătun Tataus), Goleș, Curpenii Silvașului și Mosoru,
- Suprafața teritorial administrativă a comunei Toplița este împartită în: teren arabil 216 ha, pasune 750 ha, fanete 482, pădure 3298 ha, drumuri 90 ha, construcții 147 ha și neproductiv 24 ha,
- Condiții favorabile pentru practicarea pisciculturii,
- Zonă atractivă din punct de vedere turistic și peisagistic,
- Existența solurilor fertile,

2.4.5. TURISMUL. OBIECTIVE TURISTICE

În ultimul timp s-a manifestat tot mai pregnant tendința dezvoltării industriei turismului, prin întoarcerea sa către natură și valorile culturale autentice.

Ecoturismul reprezintă de fapt cea mai valoroasă formă de manifestare a turismului durabil și are ca scop principal conservarea mediului, punând accent pe educația turiștilor în ceea ce privește protejarea și conservarea mediului.

OBIECTIVE TURISTICE

Ruinele Furnalului vechi din 1781

Un obiectiv turistic din comuna Toplița care stă mărturie istoriei unice a locului, este furnalul, din care s-a păstrat doar vatra din piatră. Restul construcției din lemn a ars de-a lungul timpului de mai multe ori și a ajuns să fie abandonat. Furnalul a fost ridicat, datorită însemnatelor rezerve de minereu de fier existente la Ghelari și Teliuc, bogăției pădurilor furnizoare de mangal și grație tradiției de prelucrare a fierului de către pădureni. Datat din 1781, an care marchează și momentul de început al metalurgiei moderne în Ținutul Pădurenilor, acesta a fost cel dintâi care a produs fontă în regiune.

Accesul se realizează astfel: În comuna Toplița se ajunge pe DJ 678 D dinspre Hunedoara față de care se află la 18 km.. Ruinele furnalului se află în satul Toplița (comuna Toplița), Zona morii.

Foto: Ruinele Furnalului vechi din 1781

(<http://www.toplita-tinutulpadurenilor.ro/ghid/attractii-turistice.asp>)

Biserica de lemn din Vălari

Biserica este un relict în arhitectura de lemn sacrală, unicat în județ și chiar în Transilvania, mica biserică de lemn cu hramul „Sfântul Nicolae”. Aceasta se află în satul Vălari, iar legenda spune că ar fi fost adusă din satul Poiana Răchițelii sau Poiana Tomii. Ridicat în secolul al XVII-lea, monumentul istoric are un plan dreptunghiular, specific lăcașelor de cult din zonele rurale, iar tehnica de construcție este cu stâlpi prinși în tălpi și grinzi de stejar, plus

37

fundătură din scânduri de brad bătută pe interior. Biserica este foarte mică, având doar 3,6 x 8.4 metri, și este formată din trei încăperi : tinda femeilor, biserica bărbaților și altar. Lăcașul de cult nu mai este folosit de parohie din anul 1936.

Accesul se realizeaza astfel:: În comuna Toplița se ajunge pe DJ 678 D dinspre Hunedoara față de care se află la 18 km.. Biserica se află în satul Văləri (comuna Toplița), unde se ajunge urmând DC 103A.

Foto: Biserica de lemn din Văləri

(<http://www.toplita-tinutulpadurenilor.ro/ghid/atractii-turistice.asp>)

Case Tradiționale

Locuința tradițională pădurenească are în alcătuirea ei casa, șura, cuprindea și grajdul, cocina, eventual un șopron, precum și un bordei care ținea loc de beci. Gospodăriile erau împrejmuite cu un gard din nuiele, acoperit cu paie, iar porțile lor se caracterizau prin simplitate, modestie. Casa era așezată în fundul curții, întotdeauna cu fața la drum. Locuințele pădurenești autentice aveau planul simplu, cu una sau două încăperi și toate erau construite din lemn.

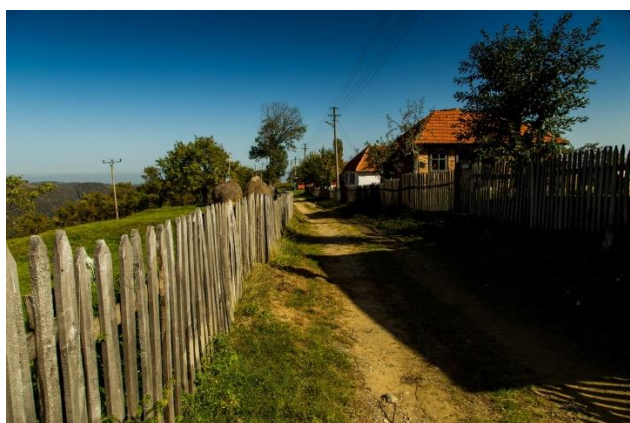

0722 543192
CUI36639626
J 20/1074/2016
al. Grizantemelor, bl. M2, et.8, ap. 52
mun. Deva, jud. Hunedoara

SC ARHE TIP STUDIO SRL

Foto: Case Tradiționale

(<http://www.toplita-tinutulpadurenilor.ro/ghid/atractii-turistice.asp>)

Biserici

(<http://www.toplita-tinutulpadurenilor.ro/ghid/atractii-turistice.asp>)

Ruine biserici Dealu Mic

În vestitul ținut al Pădurenilor, aproape de comuna Toplîța și la circa 10 kilometri de municipiul Hunedoara, se înfățișează lacul de acumulare Cinciș. Pe malul său stă tăcută biserica romano-catolică din fostul Dealu Mic, care reușește să stârnească imediat interesul celor care o privesc.

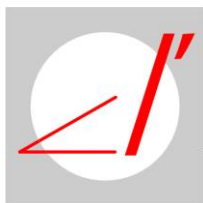
Aceasta a fost construită în secolul al XVI-lea, iar la momentul actual sunt brodate cu ușurință povești în jurul ei. Adevărul este că fostul Dealu Mic, sat ce aparține de comuna Toplîța, a fost strămutat la un moment dat pe culmile dealurilor din apropiere. Biserica romano-catolică aflată pe malul greu accesibil al lacului Cinciș este una dintre ele.

Lăcașul sfânt, cu toate că este o ruină, încă prezintă clar partea sa din față, zidurile de cărămidă și detaliile ei simple.

Biserica poate fi văzută și de pe malul opus, de pe marginea drumului, din anumite porțiuni curățate.

Doar în perioada iernii, putem observa printre vegetația deasă, o a doua biserică aflată în ruină, la fel de frumoasă.

Așadar, o scurtă oprire, sau, de ce nu, o mică expediție până lângă ele, pentru a vedea ce a rămas în urma unei așezări umane, trebuie neapărat luată în considerare. Bisericile încă se păstrează demne, dincolo de vegetație și curentul apei, iar o tură de fotografie, va fi cu siguranță o aventură de neuitat.

Acces : Pe DJ 678 D dinspre Hunedoara, către comuna Toplița. (coada lacului Cincis)

(<http://www.toplita-tinutulpadurenilor.ro/ghid/attractii-turistice.asp>)

Cruci din lemn

(<http://www.toplita-tinutulpadurenilor.ro/ghid/attractii-turistice.asp>)

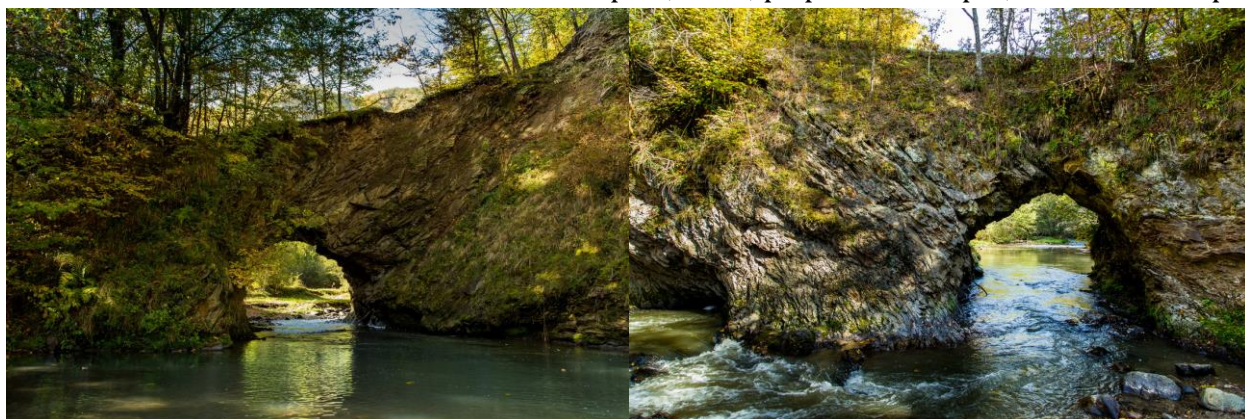

Bolta Apei

(<http://www.toplita-tinutulpadurenilor.ro/ghid/atractii-turistice.asp>)

Bolta Apei este un pod natural, cu arcada ovală, dăltuită în stâncă de apa râului Cerna. Acesta are deschizătura cu o înălțime de circa 4 metri. Deasupra sa, pe arcada groasă de 1,5 metri, crește o pădure. În jur, un spectacol natural : stropi de rouă ca mărgăritarele pe iarbă, brodate pe pânze de păianjen, nisip cu reflexii argintii la malul apei și un joc al frunzelor în râu.

Acces : din centrul comunei Hășdău urmați spre vest drumul către Lunca Cernii, până la confluența Cernei cu Valea Ursului, unde drumul se bifurcă. O luați la dreapta, la indicator, pe drumul forestier Valea Vălii-Vadu Dobrii. După 1,5 km., pe partea dreaptă, se află Bolta Apei.

Cheile Cernei

(<http://www.toplita-tinutulpadurenilor.ro/ghid/atractii-turistice.asp>)

În Ținutul Pădurenilor turistii se pot bucura și de mișcare, aventură, iar una dintre opțiunile excelente este o drumeție către Cheile Cernei- rezervație naturală și arie protejată de interes național. Aceasta este o formațiune geomorfologică de chei, săpată în rocile metamorfice (șisturi cristaline) de apa Râului Cerna. Lungimea lor este de 6,2 km., iar versanții ating pe alocuri și 200 de metri înălțime și coboară în jumătatea sudică până în firul apei, neexistând potecă.

Traseu : dificil, de 11 km., nemarcat, prin Comuna Hașdău – Cheile Cernei – Lunca Cernii.
Durată: patru ore și jumătate.

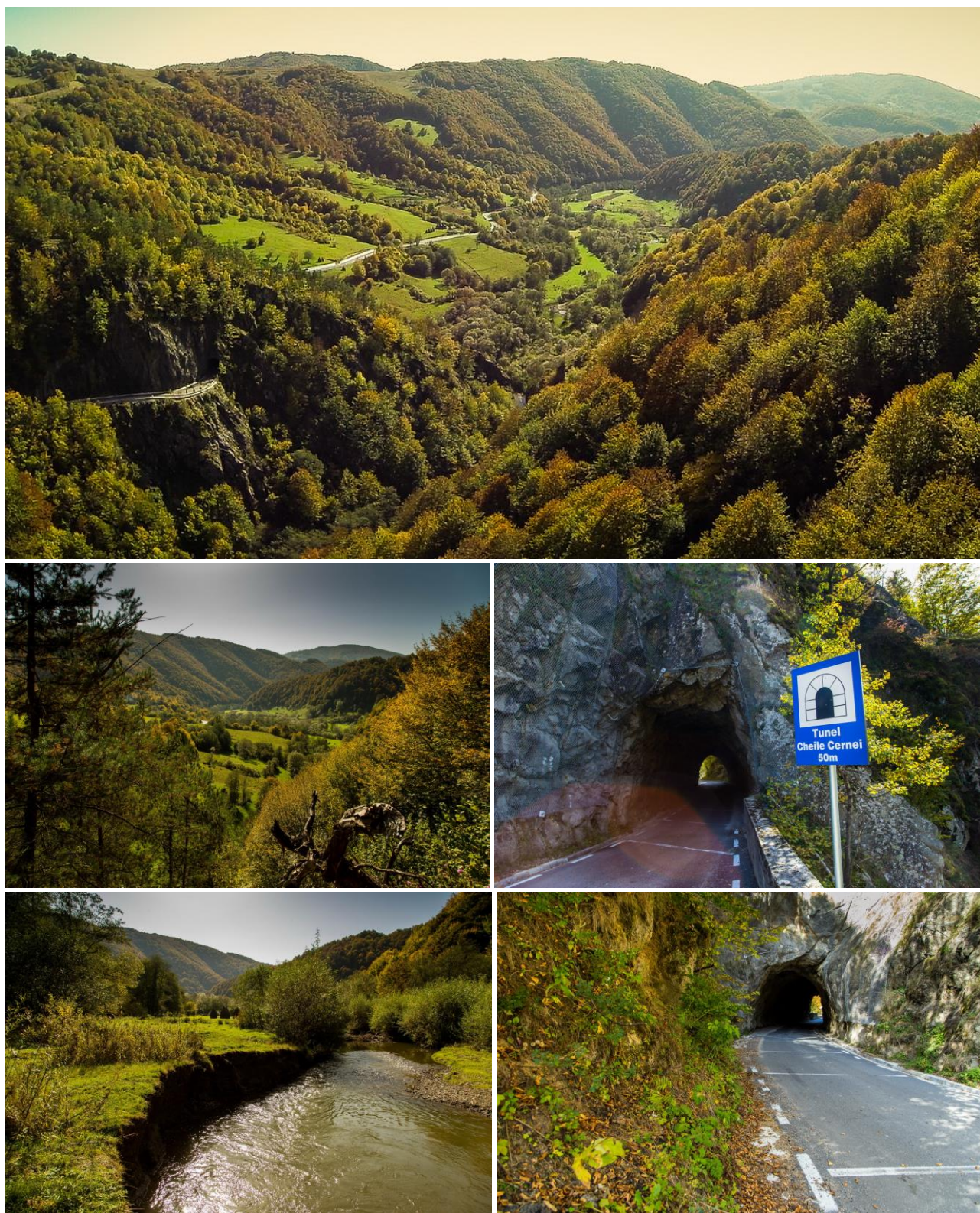
Acces : din centrul satului Hășdău urmați spre vest drumul către Lunca Cernii, până la confluența Cernei cu Valea Ursului, unde drumul se bifurcă. O luați la dreapta, la indicator, pe drumul forestier Valea Bălii-Vadu Dobrii. După 2 km., pe Valea Bălii, părăsiți drumul forestier și o luați spre sud, pe Valea Cernei.

0722 543192
CUI36639626
J 20/1074/2016
al. Crizantemelor, bl. M2, et.8, ap. 52
mun. Deva, jud. Hunedoara

SC ARHE TIP STUDIO SRL

Panorame - Locuri – Sate

(<http://www.toplita-tinutulpadurenilor.ro/ghid/atractii-turistice.asp>)

Unicitatea locului este conturată inclusiv de panoramele din jur. La apus, în Lacul Cinciș, se oglindește mărinimos soarele, iar voi, călătorii, vă puteți lăsa purtați de liniștea sa, în ciuda poveștilor despre blestemul apei. Din satul Goleș priviți Masivul Retezat, care pare creionat pe fondul orizontului, iar în Dealu Mic veți realiza cât de îmbietoare este această destinație cu ale sale păduri bogate, apărate de munți și Lacul Cinciș, care vă îndeamnă să explorați. Cheile Cernei vă vor umple cu adrenalină, dacă sunteți dornici să vă bucurați de aventură. Fără îndoială, veți observa vegetația meleagului, care este reprezentată în cea mai mare parte de întinderi mari de copaci falnici, unde natura s-a păstrat aproape nealterată. În orice anotimp, împrejurimile sunt de-o frumusețe greu de descris. În comuna Toplița, tezaurul natural, împreună cu edificiile răsfirate pe întreg ținutul, inspiră orice privitor.

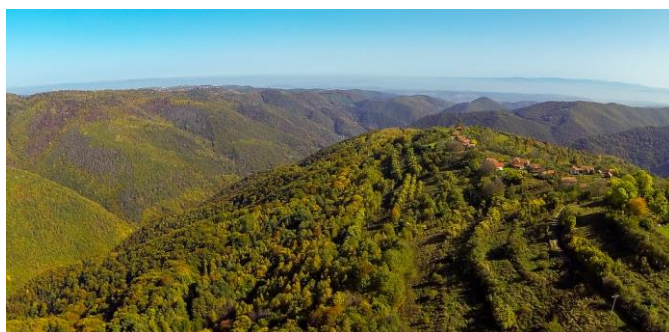

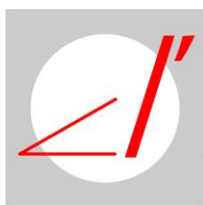

0722 543192
CUI36639626
J 20/1074/2016
al. Crizantemelor, bl. M2, et.8, ap.52
mun. Deva, jud. Hunedoara

SC ARHE TIP STUDIO SRL

Turismul rural

Dacă în Occident mediul rural a devenit o amintire, turistul care vizitează comuna Toplița are posibilitatea de a descoperi astfel de locuri, în care ciobanii își duc turmele de oi pe pășunile din munți, de a vedea focurile câmpenești care se aprind în preajma satelor, de a asista la mulsul oilor și pregătutul brânzeturilor, de a auzi pe ulițele înguste ale satelor: câinii care latră, mugetul vacilor care se întorc de la pășune, găștele și rațele din curțile țăranilor.

Turistul poate să fie nu numai un simplu oaspete, dar și un participant la activitățile cotidiene ale gospodăriei sau la obiceiurile și ritualurile păstrate în comunitatea rurală, care sunt practicate în anumite perioade ale anului.

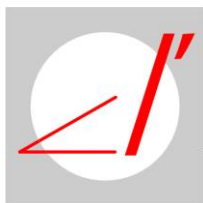
Turismul cultural

Comuna Toplița are un patrimoniu cultural-istoric și etnofolcloric de valoare care îi poate conferi atractivitate turistică.

Există valori de patrimoniu cultural de interes național și internațional, între care se remarcă: biserici, monumente și ansambluri de arhitectură, artă și situri arheologice.

Tezaurul etnografic și folcloric local nu este bine păstrat, dar există elemente care pot fi valorificate din punct de vedere turistic.

Aspectele cu care se confruntă acest tip de turism sunt legate de infrastructura de acces la siturile arheologice. Astfel, monumentele de arhitectură sunt degradate, neîntreținute, învechite, nu există puncte de informare și promovare a obiectivului cultural, lipsesc spațiile de parcare, ș.a.

Turismul de week-end

Apropierea de localități precum Hunedoara și Deva, conferă comunei Toplița o serie de oportunități, una dintre ele fiind turismul de scurtă distanță și scurtă durată, sau turismul de week-end.

Criza economică din ultimii ani a condus la schimbarea comportamentului de consum turistic. Astfel, durata sejurului a scăzut pentru marea masă a turiștilor și, implicit, distanțele pe care aceștia sunt dispuși să le parcurgă. De asemenea, pentru petrecerea unui concediu, nivelul costurilor a crescut considerabil.

De aceea, distanța mică față de localitățile județului, accesul facil și prezența obiectivelor cu atractivitate turistică, conferă localnicilor comunei Bănița, practicarea acestui tip de turism, în condițiile în care se vor dezvolta în această zonă și facilități de agrement care să mărească atractivitatea zonei.

Concluzii legate de turism

Teritoriul administrativ al comunei Bănița are un bogat fond turistic nu îndeajuns exploatat.

Infrastructura localității în prezent nu dispune de o structură adecvată dezvoltării turismului, aceasta fiind pe lista de priorități a Strategiei de dezvoltare a localității.

În acest sens este necesară:

- crearea și dezvoltarea unor zone de agrement,
- dezvoltarea agroturismului,
- realizarea unui Centru de Informare turistică în comună,
- montarea de indicatoare rutiere cu obiectivele turistice, ș.a.

2.5. POPULAȚIA. ASPECTE DEMOGRAFICE ȘI SOCIALE

2.5.1. Elemente demografice

Evoluția numărului unei populații, ca și a structurii sale demografice, este determinată de natalitate și de mortalitate, iar acești factori fundamentali ai mișcării naturale sunt condiționați de factori sociali, economici, culturali, într-un cuvânt de întregul context economic-social.

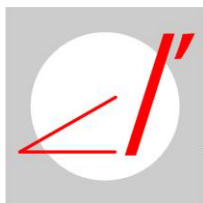
Componentele demografiei sunt: statica populației și dinamica populației cu dinamica mecanică și dinamica naturală (reproducerea populației).

Statica populației studiază: numărul de locuitori, densitatea și structura, (grupele de vârstă, gen, etnie, stare civilă, nivel de instruire, ș.a.).

Dinamica mecanică studiază mișcarea populației în context socio-economic.

Dinamica naturală studiază fenomenul de reînnoire permanentă, prin nașterea unei generații noi în fiecare an (datorat fertilității) și prin ieșirea unei generații prin deces.

Speranța de viață reprezintă numărul mediu de ani pe care o persoană speră să îl trăiască, în condițiile modelului de mortalitate pe grupa de vârstă a populației din care provine persoana respectivă.

Evoluția numerică a populației

Populația urbană din județ este concentrată în două areale geografice cu profiluri socio-economice distincte: zona centrală (Deva-Hunedoara-Simeria) și zona Văii Jiului (Petroșani-Vulcan-Lupeni-Petrila-Uricani-Aninoasa), fiecare din aceste concentrări urbane însumând în jur de 30% din populația județului, iar împreună concentrând peste 60% din populația urbană.

Dacă la Recensământul din anul 1992 creșterea puternică a populației a fost extrem de evidentă și s-a datorat contextului social-economic cunoscut, axat îndeosebi pe industrializarea forțată a centrelor urbane din județ, îndeosebi a orașelor cu funcție minieră, evoluția din perioada tranziției, (1992-2009), reliefează o relativă stabilizare a populației întregului județ.

După această perioadă de tranziție, populația județului a scăzut treptat de la 547.900 locuitori în 1992 la 485.712 în 2002, respectiv 466.586 la nivelul anului 2009.

Deficitul mediu anual înregistrat la nivelul județului în intervalul dintre anii 2002 (anul statistic al declanșării regresului demografic) și 2009 a fost de 19.126 persoane, cu o medie anuală de 2.390 persoane, diferențiat pe medii astfel: în urban cu 10.923 persoane mai puțin, cu o valoare medie anuală de 1.365 persoane și în rural cu un deficit de 8.206 persoane, cu o valoare medie anuală 1.026 persoane.

Evoluția cantitativă a populației comunei Toplița este oglindită de recensămintele efectuate începând din 1938. Înainte de această dată, asupra evoluției numerice a populației se pot face estimări legate de informațiile oferite de documentele istorice și cartografice.

Rezultatele recensământului efectuat în 2011, arată ca populația comunei Toplița se ridică la un efectiv de 715 locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 882 de locuitori.

Schimbările de populație dintre o regiune și alta sau dintre o localitate și alta reprezintă gradul de atractivitate demografică și reflectă dezvoltarea sau perspectivele de dezvoltare ale regiunii sau localității respective. Marea majoritate a populației migrează spre Hunedoara.

Navetismul reprezintă o formă a mișcării migratorii, navetiștii fiind cei care pendulează între locuință și locul de muncă.

Navetiști care se deplasează în comună sunt reprezentanți de ingineri, medici, cadre didactice și alte categorii de muncitori calificați ce-și desfășoară activitatea în cadrul instituțiilor și unităților economice, din comună. În total sosesc zilnic peste 15 persoane din Hunedoara sau alte localități învecinate, în timp ce deplasarea persoanelor navetiste din comuna înspre Hunedoara sau alte localități învecinate sate în număr de aproximativ 20 persoane.

Anuarul statistic al Judetului Hunedoara 2017 intocmit de catre Compartimentului de sinteză, coordonare, diseminare și relații cu publicul al Direcției Județene de Statistică Hunedoara informeaza asupra urmatoarelor date:

2002

Judet / Localitate	Total	Masculin	Feminin
Jud. Hunedoara	485712	236317	249395
Toplita	882	416	466

2011

Judet / Localitate	Total	Masculin	Feminin
Jud. Hunedoara	418565	203981	214584
Toplita	715	340	375

2017

Judet / Localitate	Total	Masculin	Feminin
Jud. Hunedoara	463888	226394	237494
Toplita	771	386	385

Structura pe sexe

Comparativ între anii 2002 și 2009, la nivelul județului Hunedoara situația poate fi caracterizată astfel: pe fondul unui regres demografic de 27.174 locuitori populația de sex masculin a înregistrat o scădere cu 14.166 de persoane, comparativ cu cea de sex feminin, care a înregistrat o scădere cu doar 13.008 persoane, rezultând o diferență de 1.158 de persoane în defavoarea sexului masculin.

Astfel, pe județ asistăm la un fenomen de feminizare a populației.

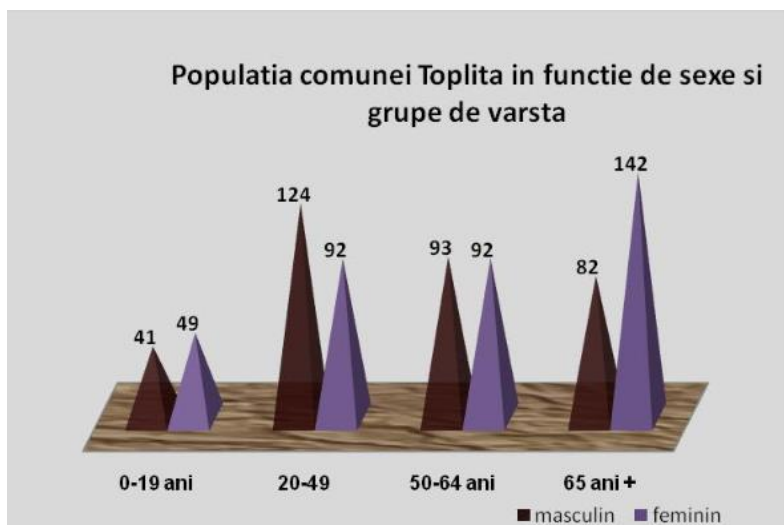
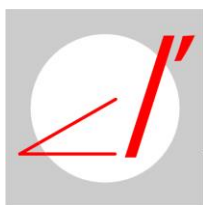
Privită evolutiv structura pe sexe a populației, actualul teritoriu al comunei Toplița s-a caracterizat printr-un aproximativ echilibru între cele două sexe, numărul bărbaților fiind mai mic decât cel al femeilor.

Structura pe grupe de vârstă este un indicator care reflectă stadiul „îmbătrânirii” sau „întineririi” populației într-o anumită perioadă de timp și, mai ales, perspectivele stadiilor următoare, facilitează analiza posibilităților de asigurare cu forța de muncă tânără, tendințele de îmbătrânire sau întinerire dermatografice.

Popultia comunei Toplița	Intre 0-19 ani	Intre 20-49 ani	Intre 50-64 ani	65 ani +
Ambele sexe	90	216	185	224
Masculin	41	124	93	82
Feminin	49	92	92	142

Sursa: Strategia de dezvoltare a comunei Toplița, jud. Hunedoara, 2014-2020

Populatia comunei este impartita aproximativ egal din punct de vedere al sexului masculin și feminin. O pondere usor mai însemnată o au persoanele cu vârsta peste 65 ani, cca. 31% din totalul populației, urmată de celelalte grupe de persoanele cu vârsta cuprinsa între 20-49 ani și între 50 - 64 ani. Cu numai 90 persoane este grupa reprezentand populatia tanara de la nou nascuti la 19 ani.

Sursa: Strategia de dezvoltare a comunei Toplița, jud. Hunedoara, 2014-2020

Analizând cifrele de mai sus referitoare la populația de mari grupe de vârstă (tânăra, adultă, vârstnică) constatăm predominanță a grupei adulte, după care urmează grupa vârstnică urmată de grupa tânără.

Starea civilă legală

TOPLIȚA	POPULAȚIA STABILĂ TOTAL	STAREA CIVILĂ LEGALĂ				
		Necăsătoriti	Căsătoriti	Vaduvi	Divorțati	Alte situații
Ambele sexe	715	175	381	129	30	16
Masculin	340	111	195	15	19	8
Feminin	375	64	186	114	11	8

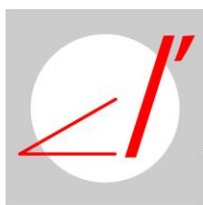
Sursa: Strategia de dezvoltare a comunei Toplița, jud. Hunedoara, 2014-2020

Schimbările în comportamentul demografic și diferențele pe sexe și grupe de vârstă se reflectă și în structura populației după starea civilă.

Persoanele necăsătorite predomină până la vârsta de 24 de ani. După aceasta vârstă ponderea persoanelor celibatate scade semnificativ, cu o intensitate mai mare la femei.

Nuptialitatea a cunoscut o evoluție oscilantă după revoluția din 1989, o creștere semnificativă după 1990 a numărului de căsătorii fiind explicată prin factori de natură psihologică. Condițiile economice defavorabile ulterioare, accentuarea crizei locuințelor, creșterea somajului și instabilitatea socială au impus o reducere a căsătoriilor.

Vârsta medie la prima căsătorie pentru bărbați în 1980 a fost de 24,7 ani și în 2000 a fost de 26,6 ani iar în cazul femeilor în anul 1980 a fost de 21,9 ani și în 2000 de 23,4 ani.

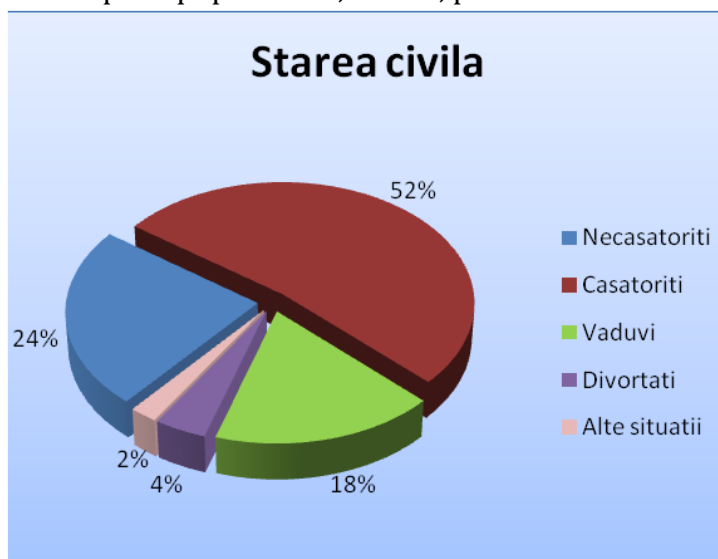

Cele mai multe căsătorii se înregistrează la grupa de vârstă 20-24 de ani, urmată de grupa 25-29 de ani în cazul ambilor soți. Vârsta medie a soților la data încheierii căsătoriei, luând ca punct de referință anul 2000, este de 28,6 ani la bărbați și 25,1 la femei.

Evoluția ratei de divorțialitate este înscrisă în valori cuprinse între 0,44 și 1,18, generațiile tinere sub 25 de ani fiind cele mai expuse acestui fenomen. Condițiile favorizante sunt veniturile mici, creșterea somajului, traiul într-o familie cu mai multe generații etc.

Vârsta medie la divorț a soțului este de 37,1 iar a soției de 33,5. Grupele de vârstă cu cele mai multe divorțuri sunt 30-34 de ani, urmate de 25-29 de ani la bărbați și 20-24 de ani, urmată de 35-39 de ani.

Slaba preocupare la nivel individual pentru practicarea unui mod de viață sănătos, pentru asigurarea unei alimentații raționale, existența unui nivel necorespunzător al educației sanitare și amplificarea la nivel social a săraciei a determinat această creștere a mortalității. Sursa: "European population", ed. cit., p. 205

Sursa: Strategia de dezvoltare a comunei Toplița, jud. Hunedoara, 2014-2020

Analiza numărului deceselor și a ratei de mortalitate este o altă componentă importantă a evoluției populației, observandu-se o scădere a acestora. La grupele de vârstă cuprinse între 20 și 64 de ani, rata mortalității masculine este mai mare decât cea feminină.

Structura populației după etnie

TOPLIȚA	POPULATIA STABILA	POPULATIA STABILA DUPA ETNIE		
	TOTAL			
Ambele sexe	715	Romani	Maghiari	Alte etnii
		697	2	16

Sursa: Strategia de dezvoltare a comunei Toplița, jud. Hunedoara, 2014-2020

Populația comunei Toplița este formată din romani în proporție de peste 97%. Mai există un număr de 2 persoane de etnie maghiară, pe raza comunei există și alte persoane de diferite etnii în proporție de 2 %.

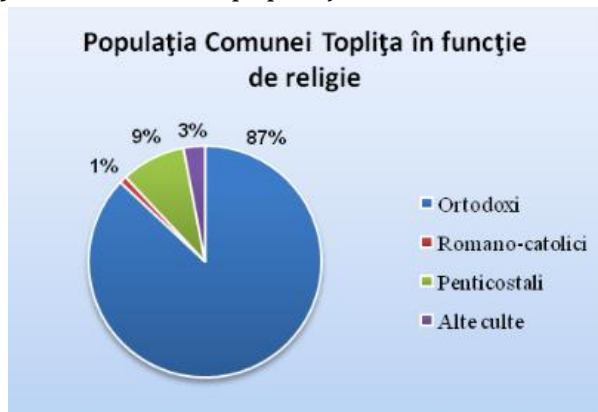

Structura populației în funcție de religie

După rezultatele obținute în urma ultimului recensământ cultul preponderent este cel ortodox în proporție de 87 %.

Pe lângă acest cult mai există și o minoritate de penticostali (9%) și de romano-catolic (1%). Pentru 3% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

Sursa: Strategia de dezvoltare a comunei Toplița, jud. Hunedoara, 2014-2020

2.5.2. Aspecte sociale

2.5.2.1. Educația

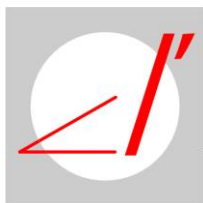
În comuna Toplița există o școală cu clasele I-IV, care funcționează în localitatea Hașdău precum și un centru de zi tip After School. În aceste unități de învățământ, renovate, procesul educațional se desfășoară în condiții optime. Școala Primară Hașdău Această școală detine un număr de 14 elevi fiind formată din 7 fete și 7 băieți. Pentru sezonul rece a fost asigurat combustibilul necesar încălzirii, în comună existând și un microbuz școlar care transporta elevii din Toplița, Hașdău, Dabaca. Sistemul de încălzire aferent școlii din Toplița, este centrală cu lemne. Numarul cadrelor didactice este de 2 acestia fiind navetiști. Școlile sunt dotate cu un număr de 6 calculatoare, cu acces la internet în cazul centrului de zi After School și a bibliotecii comunale care are în dotare 4 calculatoare - pentru bibliotecă. Grădinița cu program normal Învățământul prescolar are înscriși un efectiv de 21 copii (7 fete; 14 băieți), Încălzirea salilor de clasă se face cu combustibil solid prin intermediul centralei. Instituția de învățământ detine o bibliotecă școlară în care sunt 533 volume de carte. Persoana responsabilă cu biblioteca face împrumuturi de carte elevilor interesați.

2.5.2.2. Cultura

Existența în comuna a cinci cămine culturale, și o biserică de lemn – monument istoric și un ansamblu folcloric, "Pădureanca".

2.5.2.3. Sănătatea. Protecția socială

Pe raza comunei, există un dispensar uman, ce necesită Reabilitarea și dotarea corespunzătoare.

2.5.2.4. Obiective de cult

Religia este un bun și un drept natural, un patrimoniu al fiecărui popor, și, anormal ar fi să existe popor fără religie și Stat indiferent ei.

În consecință, un popor creștin nu poate fi condus fără criterii religioase și morale.

Pe teritoriul comunei Banița există cinci biserici dintre care și biserica Ortodoxă din lemn din satul Valari, construită în secolul XVIII – monument istoric.

2.5.2.5. Parcuri

Parcurile și zonele de agrement nu sunt suficient dezvoltate în comună, nexistând zone delimitate și alocate pentru activități recreative.

Concluzii

- Actualul declin demografic al comunei este rezultatul cumulat al sporului natural al populației în continuă scădere, migrația, scăderea numărului de tineri, îmbătrânirea populației, ș.a.

- Lipsa locurilor de muncă.

- În actualul context socio-economic, în baza disfuncționalităților semnalate, se impune luarea de măsuri pe termen mediu și lung care să vizeze în primul rând creșterea calității vieții populației.

- Construcțiile amplasate pe teritoriul comunei sunt în general vechi, dar există și construcții noi.

- Pe teritoriul comunei Toplița există o școală și o grădiniță.

- Pe raza comunei, există un Dispensar medical.

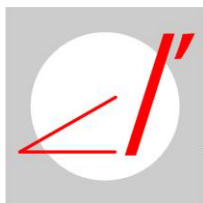
2.6. INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT

2.6.1. Circulația și transportul

Potențialul de dezvoltare al unei localități rezidă în acele elemente ale factorului de poziție, cadrului natural, resurselor umane, infrastructurii, serviciilor și al riscurilor/avantajelor acestor elemente într-un context socio-economic și cultural regional, național sau european.

Transportul în comun:

În traversarea comunei Toplița s-au prevăzut stații amenajate în partea carosabilă a drumului județean pentru oprirea mijloacelor de transport interurban, precum și locurile de parcare în zona dotărilor de interes public. Transportul pe raza comunei Toplița prin intermediul autobuzelor se desfășoară prin mijloace de transport ale diverselor societăți care activează în acest domeniu.

Politia:

Politia institutie importanta a statului cu rol de asigurare a ordinii si liniştii cetăţenilor comunei a respectării legislaţiei statului, se află amplasată în centrul localităţii asigurând acesteia servicii pentru întreaga populaţie.

Acele elemente definitorii ale unei localităţi pun bazele dezvoltării sale durabile. Valorificarea acestora nu se poate realiza în lipsa unei infrastructuri de transport / telecomunicaţii aflată în pas cu lumea contemporană.

2.6.2. Circulaţia rutieră

Din punct de vedere funcţional şi administrativ-teritorial, în ordinea importanţei, drumurile publice se împart în următoarele categorii: drumuri de interes judeţean şi drumuri de interes local.

Pe teritoriul judeţului Hunedoara sunt 8 drumuri naţionale, 72 drumuri judeţene, şi 303 drumuri comunale.

Printre judeţele cu cei mai mulţi km de drum judeţean se numără şi judeţul Hunedoara (1.334 km, din care 51% modernizaţi, 20% îmbrăcămişti uşoare, 18% pietruiti şi 10% cu pământ), (Sursa: Raport privind starea teritoriului din România, MDRAP, 2017).

Densitatea (km/100 km²) este de 45,66%, situându-se peste media pe ţară, care este de 33,1%, fapt datorat amplasării în anii precedenţi pe teritoriul judeţului a obiectivelor industriale majore, cât şi dispersării zonelor funcţionale urbane în teritoriu.

Cale de comunicaţie de interes judeţean este DJ 687D care leagă localitatea Toplita, Dabaca si Hasdau de municipiul Hunedoara si Lunca Cernii de Jos, cu valori ale traficului mai reduse.

Prin străzi din interiorul localităţilor rurale se înţeleg drumurile publice, indiferent de denumire: stradă, cale, chei, splai, şosea, alee, fundătură, uliţă etc.

Străzile cuprinse în categoria drumurilor locale pot fi principale sau secundare.

Reţeaua de străzi şi uliţe din comuna Toplita este bine reprezentată, în mare parte pietruită sau asfaltată.

Transportul public se realizează de către un operator judeţean.

La nivel judeţean, creşterea traficului rutier a condus în ultimii ani şi la creşterea numărului de accidente.

Ca disfuncţionalităţi al transportului rutier menţionăm:

- creşterea blocajelor rutiere,
- creşterea costurilor de operare a autovehiculelor,
- creşterea timpilor de parcurs,

- reţeaua rutieră este subdezvoltată, prezintă o densitate scăzută la nivel judeţean şi o slabă întreţinere, generând posibile accidente (există multe secţiuni rutiere cu puncte periculoase).

- degradarea mediului înconjurător. Transportul de mărfuri și de persoane poluează atmosfera cu produși de ardere a combustibililor: funingine, bioxid de sulf, oxizi de azot, monoxid de carbon, dioxid de carbon, compuși organici volatili și ai plumbului, ș.a.

2.6.3. Circulația feroviară

În comuna Toplita nu există cai de comunicație feroviară.

Disfuncționalități

- Îmbrăcăminți rutiere degradate
- Lipsa trotuarelor
- Traversarea drumului național împarte localitatea
- Strazi cu îmbrăcăminte provizorie – pământ / pietris
- Lipsa rigolelor și a șanțurilor pe anumite porțiuni de drum,
- Blocarea circulației în anumite zone la intersecția cu calea ferată
- Lipsa cai de circulație pentru transportul nemotorizat.

2.7. INTRAVILAN EXISTENT. ZONE FUNCȚIONALE. BILANȚ TERITORIAL

2.7.1. Intravilan existent

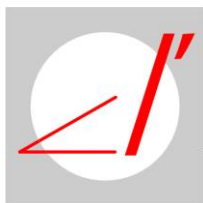
Suprafața totală din intravilan existent, conform datelor statistice ale comunei:

Denumire localitate	Suprafața totală (ha)
TOPLITA (inclusiv satul Manu)	92.86
VALARI (inclusiv satul Droblea)	18.75
DABACA	80.70
HASDAU (inclusiv satul Tunel)	109.68
GOLES	10.03
MOSORU	2.00
CURPENII SILVASULUI	8.00
DEALU MIC (inclusiv satul Tataus)	27.99
Total comuna TOPLITA	350.03

2.7.2. Zone funcționale

Sunt prezente următoarele zone funcționale:

- Zone pentru locuințe și funcțiuni complementare – regim mic și mediu de înălțime
- Zona instituțiilor publice și servicii
- Zona spații plantate, agrement, sport
- Zona gospodărie comună, cimitire
- Zona obiective cu valoare de patrimoniu

2.7.3. Bilant teritorial

Bilant teritorial al categoriilor de folosinta pe intreaga suprafata a teritoriului administrativ										
TERITORIUL ADMINISTRATIV AL UNITATII DE BAZA	CATEGORII DE FOLOSINTA (ha)									
	Agricol				Neagricol					Total
	Arabil	Pasuni - fanete	Vii	Livezi	Paduri	Ape	Drumuri	Curti - constr.	Neproductiv	
EXTRAVILAN					3216		16.07			
INTRAVILAN					-		23.00		0.13	
TOTAL	216	1762.5			3216	39	39.07		0.13	
% DIN TOTAL										

Bilant teritorial al suprafetelor cuprinse in intravilanul existent						
Zone functionale		Suprafata (HA)				Procent % din total intravilan
		Localitate principala	Localitati componente sau apartinatoare	Trupuri izolate	TOTAL	
LOCUINTE SI FUNCTIUNI COMPLEMENTARE		57.45	200.34	48.64	306.43	87.54
INSTITUTII SI SERVICII DE INTERES PUBLIC		4.99	4.35	0.01	9.37	2.68
CAI DE COMUNICATIE SI TRANSPORT (RUTIER)		4.17	13.83	2.54	20.54	5.87
SPATII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECTIE		0.28	0.94	0	1.22	0.35
GOSPODARIE COMUNALA, CIMITIRE		1.20	1.66	0	2.87	0.82
APE		3.86	4.04	1.66	9.57	2.74
TOTAL INTRAVILAN EXISTENT						100

2.8. ZONE CU RISCURI NATURALE

În general riscurile naturale se definesc în baza studiilor de fundamentare.

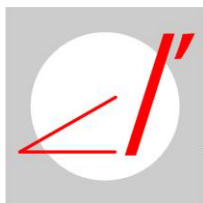
Cauzele producerii dezastrelor:

- cutremure de pământ: fenomene de faliere a scoarței terestre;

- inundații: ploi torențiale, topiri bruște de zăpadă, accidente produse la lucrările existente pe cursurile râurilor, rupturi de baraje, diguri, canale, deteriorarea regularizării

Vol. I Memoriu General – Stadiul actual al dezvoltării urbanistice

57

cursurilor de apă și/sau erori umane legate de exploatarea construcțiilor hidrotehnice și de obturarea albiei râurilor prin depozitarea de diverse materiale etc.;

- alunecări de teren: precipitații atmosferice care pot provoca reactivarea unor alunecări vechi și apariția alunecărilor noi; eroziunea apelor curgătoare cu acțiune permanentă la baza versanților; acțiunea apelor subterane; acțiunea înghețului și a dezghețului; acțiunea cutremurelor care reactivează alunecările vechi și declanșează alunecări primare; săpături executate pe versanți sau la baza lor; defrișarea abuzivă a plantațiilor și a pădurilor care produce declanșarea energiei versanților.

Efecte:

- cutremure de pământ: avarii la structurile de rezistență a clădirilor și/sau distrugeri parțiale sau totale a unor clădiri, pierderi de vieți omenești;

- inundații: obiective afectate-clădiri, drumuri, poduri, podețe, căi ferate, rețele tehnico-edilitare, baraje, diguri, suprafețe intravilan și extravilan, pierderi de vieți omenești;

- alunecări de teren: obiective afectate-rețele tehnico-edilitare, poduri, podețe, drumuri, căi ferate, suprafețe intravilan și extravilan.

Delimitarea și ierarhizarea arealelor se face pe baza hărților de risc natural:

- cutremure de pământ: conform zonelor de intensitate seismică pe scara MSK și perioada medie de revenire;

- inundații: calea viiturii, zonă frecvent inundabilă, zonă potențial inundabilă;

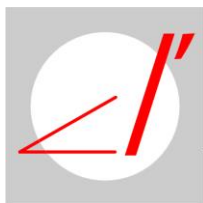
- alunecări de teren: conform potențialului de producere, respectiv zone cu potențial scăzut de alunecare, zone cu potențial mediu de alunecare, zone cu potențial ridicat de alunecare.

Risc seismic

Din punct de vedere seismic, conform S.R. 11100/1/93, comuna Toplița se încadrează în teritoriul izoliniei de gradul 6 pe scara MSK. Conform Reglementării tehnice "Cod de proiectare seismic-Partea I-Prevederi de proiectare pentru clădiri" indicative P 100-1/2006, amplasamentul studiat prezintă o valoare de vârf a accelerației terenului $a_g = 0,12$ g pentru cutremure având intervalul mediu de recurență $IMR = 100$ ani și o perioadă de control (colț) a spectrului de răspuns $T_c = 0.7$ sec.

Risc de inundabilitate

Inundația este fenomenul de acoperire a terenului cu un strat de apă în stagnare sau mișcare, care prin mărimea și durata sa provoacă victime umane și distrugeri materiale ce dereglează buna desfășurare a activităților social-economice din zona afectată. Inundațiile pot fi prevăzute, cu excepția celor instantanee, care se manifestă similar spargerii unui baraj. Astfel, acest tip de dezastru este precedat, de obicei, de intervale mari de prevenire. În funcție de amploarea lor, inundațiile pot distruge imobile, poduri și recolte, pot ucide oameni, animale domestice și faună. Comuna Toplița prezintă zone cu riscuri naturale în imediata vecinătate a râului Cerna, respectiv albia majora. Teritoriul comunei este predispus inundațiilor în special zonele de-a lungul albiei râului Cerna.

Debitul raului Cerna masurat in Toplita este de 0.42 mc/s conform Administratiei Nationale „Apele Romane”,-Administratia bazinala de apa Mures – Sistemul de Gospodarie a apelor Hunedoara, in anul 2015.

Risc de instabilitate

Alunecările de teren produc modificări ale peisajului prin rezultatul interacțiunii mai multor factori naturali sau antropici: geologici, climatici, hidrologici, seismici, cărora li se adaugă cei socio-economici.

Alunecările de teren se dezvoltă pe fondul unui relief foarte fragmentat, al unei structuri geologice formate din roci moi și a unei structuri litologice care le favorizează: marne, argile, nisipuri, depozite aluvionare și loessoide, soluri gleice de versant sau lăcoviști a căror formare este determinată de prezența izvoarelor de coastă.

Potențialul de instabilitate trebuie evaluat pe baza criteriilor pentru estimarea potențialului și probabilității de producere a alunecărilor de teren din „Ghidul pentru identificarea și monitorizarea alunecărilor de teren și stabilirea soluțiilor cadru de intervenție asupra terenurilor pentru prevenirea și reducerea efectelor acestora în vederea satisfacerii cerințelor de siguranță în exploatare a construcțiilor, refacere și protecție a mediului”, indicativ GT006-97, caseta 17.

Alunecări de teren:

Alunecările de teren ca procese geomorfologice, poartă același nume ca și formele rezultate. Condiția de bază pentru a se produce o alunecare este întâlnirea pe un același loc a trei elemente: o rocă plastică, apa și panta necesară alunecării. La noi în țară domină pe versanții destul de înclinați, pe cele mai extinse suprafețe din deal, podișuri și munte; în cadrul acestora aflăreză des argile și marne, în diferite poziții față de pantă, iar clima, temperat-continentală, este destul de capricioasă sub aspectul precipitațiilor, încât se crează deseori condiții potențiale de alunecare pe întinderi foarte mari. Aceste condiții au fost amplificate, în plus, de intervenția masivă a omului prin defrișări, arături, tăierea de drumuri în panta versanților etc. Există unele aliniamente sub dealuri unde râul de la bază se deplasează cu permanență spre o singură parte, subminând versantul și provocând alunecări.

Pe raza comunei Toplita acest fenomen nu este înregistrat.

În zonă apare **și fenomenul de torenți** dar nu este semnificativ. Procesele torențiale apar obișnuit tot la ploi de mare intensitate și la topirea bruscă a zăpezii, pe pante mai înclinate. Includ ravenări și organisme torențiale. Acestea se extind regresiv, cu fiecare ploaie, cu mai mulți metri pe an. Produc eroziune în adâncime, transport de aluviuni și depuneri sub formă de conuri de dejecție, uneori groase de mai mulți metri și destul de extinse. Poluarea aerului, apei și poluarea fonică aferente comunei Toplita. În urma unei analize efectuate la fata locului, s-au constatat disfuncții cauzate de acțiuni ale oamenilor asupra mediului: a. Poluarea apelor fiind datorată în mare parte resturilor menajere și a atacurilor chimice, care au provocat un atac puternic asupra fondului piscicol existent. b. Activitățile industriale și prestările de servicii, deși sunt puține, provoacă local poluări sau deteriorări ale mediului acolo unde ele se desfășoară. În comuna calitatea aerului nu este urmărită prin punctele de

recoltare pentru determinarea sistematica a indicatorilor practicati in plan regional, respectiv dioxid de sulf (SO₂), dioxid de azot(NO₂), amoniac, pulberi in suspensie și pulberi sedimentabile, deoarece in zona nu exista surse semnificative de poluare a aerului care sa justifice o retea de supraveghere a calitatii aerului. In zonele protejate calitatea aerului este reglementata prin STAS 12574-87 „Aer in zonele protejate” și care stabileste concentratiile maxime admisibile ale unor substante in aerul zonelor protejate, modificat și completat de Ordinul MAPM nr. 592/2002 privind stabilirea valorii de prag pentru anumiți indicatori.

Alte riscuri

- Riscuri tehnologice de accidente, prăbușiri de construcții sau instalații ș.a, pot avea loc la transportul energiei electrice de la stația electrică care alimentează comuna.

- Riscul poluării pânzei freatice de către deșeurile depuse pe malul pâraurilor, ș.a.

Concluzii legate de riscurile naturale și cele antropice

- Planul de analiză și acoperire a riscurilor din județul Hunedoara pe anul 2017, elaborat de ISU Iancu de Hunedoara, a menționat existența următoarelor riscuri: de inundații și alunecări de teren.

2.9. ECHIPARE EDILITARĂ

2.9.1. Retea alimentarea cu apă potabilă si retea de canalizare

Pe teritoriul comunei Toplița nu exista sistem centralizat de alimentare cu apa si canalizare. Acestea au fost realizate de unii cetățeni ai comunei individual sau colectiv acolo unde condițiile au permis. Scurgerea apelor meteorice se face prin rigole care marginesc drumurile.

2.9.2. Alimentarea cu gaze naturale

Locuințele unifamiliale sunt de regulă încălzite cu sobe cu lemne și motorină.

2.9.3. Alimentarea cu energie termică

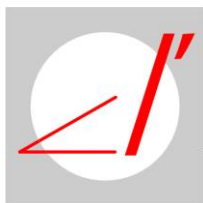
Nu e cazul. Locuințele unifamiliale sunt de regulă încălzite cu sobe cu lemne și motorină.

2.9.4. Alimentarea cu energie electrică

Electrificarea locuintelor este realizată în proportie de 100%. Aceasta comuna este asigurata in prezent de o retea de alimentare cu energie electica 20/0,4 kV, respectiv de 220 V in toate localitatile pe care le are in administrare. Iluminatul stradal este asigurat în toate zonele, cu exceptia satele Curpenii Silvașului, catun Manu și satul Mosoru.

2.9.5. Rețele de telefonie, internet si televiziune

Telefonia fixă există în Toplița, Dabaca și Hasdau – Văləri și Dealul Mic sate ale comunei, Toplița. Telefonia mobilă este de asemenea disponibilă pe raza comunei cu diferite grade de acoperire prin intermediul antenei satelit. Accesul la internet se face în special prin

intermediul antenei satelit. Recepția programelor TV se face prin antene DIGI TV, neexistând televiziune prin cablu.

Servicii de informare:

Informarea populației se face prin intermediul, presei scrise, Tv, poșta, radio și televiziune națională. Există un Serviciu de Voluntar pentru Situații de Urgență – Toplița, gata să intervină în situații extreme. Din punct de vedere al dotării cu autospeciale, acestea lipsesc.

2.9.6. Gospodăria comunală-salubritate-eliminarea deșeurilor

Deșeurile municipale din comună includ:

- deșeuri menajere colectate în amestec de la populație,
- deșeuri din comerț, instituții, colectate în amestec și care sunt asimilabile cu cele menajere,
- deșeuri de ambalaje rezultate de la populație, comerț și instituții,
- deșeuri municipale colectate selectiv de la populație, comerț, instituții, (hârtie și carton, sticlă, plastic, metale, lemn, biodegradabile, etc,
- deșeuri voluminoase colectate,
- deșeuri din grădini și parcuri, piețe și stradale.

Compoziția medie a deșeurilor menajere din județul Hunedoara este următoarea: hârtie și carton 10%, sticlă 3%, metalice 3%, plastic 13%, textile 6%, biodegradabile 51%, inerte 4% și altele 10%.

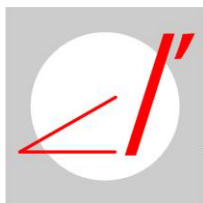
Pentru colectarea deșeurilor menajere de la populație, sunt utilizate următoarele recipiente: eurocontainere de 1,1mc și pubele de 0,12-0,24 mc.

Județul Hunedoara a fost împărțit în 5 zone de colectare, plus deponeul ecologic.

Pentru colectare, transport, sortare, valorificare deșeuri municipale și similare s-a contractat activitatea de salubritate cu S.C. SALUB S.A..

Concluzii legate de echiparea edilitară

- Este necesară realizarea rețelei de alimentare a apei potabile în sistem centralizat și a rețelei de canalizare, stații pompare și stații de epurare a apei și a apei uzate în toate localitățile rurale.
- Trebuie continuate lucrările hidrotehnice de apărare contra inundațiilor, unde se impune.
- Nu se aplică colectarea selectivă a gunoierului menajer de către populație.
- Există deficiențe la sistemul de colectare a deșeurilor menajere în special în zonele de locuințe, unde actualele platforme gospodărești sunt elemente de poluare și focare de infecție.
- Pe malurile apelor de suprafață sunt depuneri de deșeuri.
- Trebuie promovată compostarea deșeurilor biodegradabile în localitățile rurale.

2.10. PROBLEME DE MEDIU

Raportul pe anul 2018 al Agenției de Protecția Mediului din Hunedoara, prezintă calitatea factorilor de mediu din județ, din care au fost extrase, în cele ce urmează, câteva aspecte privind calitatea acestora.

2.10.1. Poluarea solului

Degradarea solului este procesul care determină distrugerea stratului fertil de la suprafață și imposibilitatea refacerii lui.

Eroziunea, ca formă de degradare a solului sau a rocilor, se datorează acțiunii ploilor, vântului și a omului, care, prin lucrările agricole, a distrus textura solului.

Utilizarea și consumul de îngrășăminte constituie uneori o presiune asupra stării de calitate a solurilor.

Folosirea nerațională a îngrășămintelor cu azot și fosfor provoacă poluarea chimică a solului și a apei.

În județ, în anul 2018 consumul de îngrășăminte chimice (kg/ha) a crescut desul de mult fata de anul 2017 de la 96.57 kg/ha la 1232 kg/ha.

Utilizarea în exces a pesticidelor poate avea un impact negativ asupra mediului înconjurător, deci implicit și asupra sănătății oamenilor.

În ultimii 10 ani au fost făcute progrese enorme, prin interzicerea utilizării în agricultură a unor substanțe active periculoase pentru sănătatea omului.

Folosirea unor produse reziduale de origine animală pentru creșterea fertilității solului este o practică foarte veche și sănătoasă.

În Ord. 756 /1997 al Ministerului Apelor și Pădurilor sunt redată valorile normale, pragurile de alertă și intervenție pentru soluri cu folosințe sensibile și mai puțin sensibile al urmelor de compuși organici și anorganici, și care trebuie respectate la implementarea planului de urbanism.

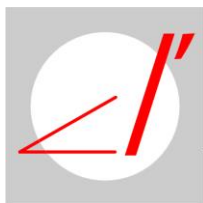
În ultimii ani, la nivelul județului Hunedoara, nu s-au efectuat lucrări de îmbunătățiri funciare.

În concluzie solul din zona analizată nu este afectat de activitățile desfășurate iar starea de sănătate al acestuia este în general bună.

2.10.2. Poluarea aerului

În prezent la nivelul comunei Toplița, principalele surse de poluare a atmosferei cu substanțe chimice gazoase și solide în suspensie sunt: circulația autovehiculelor, unele procese tehnologice desfășurate la unitățile existente, centralele termice de încălzire cu combustibili solizi a locuințelor, ș.a.

Pentru calitatea aerului din zona analizată, pe lângă Legea nr. 104/2011, menționată anterior, trebuie să se respecte și prevederile Ord. 462/1993 al Ministerului Apelor Pădurilor și Protecției Mediului și STAS 12576/1987.

Limitele maxime admise de emisii de pulberi și gaze (CO, SO₂, NO₂, substanțe organice exprimate în carbon total) în mediu, pentru focarele alimentate cu combustibil solid (cărbone, lemn) sunt reglementate de Ordinul 462/1993 al Ministerului Apelor Pădurilor și Protecției Mediului-"Condițiile tehnice privind protecția atmosferei și Norma metodologică privind determinarea emisiilor de poluanți atmosferici produși de surse staționare".

De asemenea trebuie respectate atât prevederile Ord. nr.119 din 4 februarie 2014 pentru aprobarea Normelor de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației cât și "Normativele privind acustica urbană".

Aerul poluat poate avea asupra sănătății oamenilor următoarele consecințe:

- efecte acute (imEDIATE);
- efecte cronice produse de concentrații mai reduse de poluanți atmosferici dar care în timp pot conduce la modificări patologice.

Aerul poluat are efecte asupra construcțiilor prin eroziune de degradare, eroziune de corodare, schimbarea culorii.

Asupra plantelor și animalelor aerul poluat poate:

- leza plantele ducând până la dispariție în unele cazuri;
- îmbolnăvirea animalelor.

2.10.3. Poluarea apelor

Poluarea apelor subterane și de suprafață din comună poate fi poluată datorită: - bazinelor vidanjabile neizolate corespunzător,

- platformelor de gunoi de grajd nebetonate,
- deșeurilor depuse pe malul pâraurilor,
- gestionării necorespunzătoare a deșeurilor menajere, ș.a.

Poluarea apelor de suprafață și a pânzei freatice poate afecta sănătatea locuitorilor și al animalelor din gospodării.

În prezent HG nr.188/2002, cu modificările impuse de HG nr. 352/2005, a aprobat următoarele norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate, care trebuie respectate și anume:

- NTPA-002/2002-Normativ privind condițiile de evacuare a apelor uzate din rețelele de canalizare ale localităților și direct în stațiile de epurare,
- NTPA-001/2002 privind stabilirea limitelor de încărcare cu poluanți a apelor uzate industriale și orășenești la evacuarea în receptori naturali.

În concluzie calitatea apei de suprafață și subterană respectă indicatorii de calitate admiși de normativele în vigoare.

2.10.4. Protecția naturii și biodiversitatea

Presiunile antropice se manifestă prin creșterea gradului de ocupare a terenurilor, a numărului populației, dezvoltarea agriculturii și economiei, modificarea peisajelor și a

ecosistemelor, distrugerea spațiului natural, utilizarea nerațională a solului, supraconcentrarea activităților pe zone sensibile cu valoare ecologică ridicată.

Supraexploatarea resurselor naturale, pășunat excesiv ce îngreunează regenerarea naturală a vegetației arboricole, extragerea excesivă de masă lemnoasă din pădurile private și de stat, reprezintă o permanentă amenințare la adresa biodiversității, prin cantitățile exploatare, prin modul de extragere a arborilor din parchete pe cursul pâraielor de munte etc.

Turismul necontrolat practicat intens creează impact negativ de intensitate prin deteriorarea și degradarea florei sălbatice, neliniștirea speciilor de animale, degradarea solurilor în pantă prin nerespectarea traseelor marcate, precum și prin câmpuri și focuri deschise în locuri nepermise, aruncarea de deșeuri menajere oriunde și oricum.

Toate acestea au determinat o mare presiune asupra cadrului natural, ducând la degradarea acestuia, fiind necesară astfel implementarea conceptului de ecoturism, nu numai în ariile naturale protejate.

În zona analizată biodiversitatea este variată și parțial influențată de activitatea umană.

2.10.5. Gestionarea deșeurilor

Responsabilitatea pentru gestionarea deșeurilor municipale aparține administrațiilor publice locale, care, prin mijloace proprii sau prin concesionarea serviciului de salubritate către un operator autorizat trebuie să asigure colectarea (inclusiv colectarea selectivă), transportul, tratarea, valorificarea și eliminarea finală a acestor deșeuri.

Gestionarea deșeurilor și anume: colectarea, transportul, valorificarea și eliminarea acestora este atribuită societății S.C. SALUB S.A.

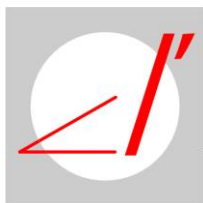
Deșeurile periculoase sunt gestionate numai de firme autorizate în condiții de siguranță.

2.10.6. Mediul urban, sănătatea populației

Efectele poluării aerului asupra sănătății populației sunt numeroase și deosebit de nocive. Poluanții pătrund în căile aeriene, sunt reținuți parțial în plămân sau trec în sânge și sunt parțial evacuați tot pe cale respiratorie, cu contribuția secreției glandelor mucoase și acțiunii cililor vibraționali. Poluanții ajunși în sânge vor fi depozitați în țesuturi, în mod selectiv, iar apoi vor ajunge din nou în sânge, acționând nociv în funcție de însușirile lor toxice. Ei vor fi evacuați prin urină și, mai rar, prin bilă și salivă.

Efectele nocive ale poluanților pot fi iritante, asfixiante, toxice, cancerigene, alergice. Ele vor genera boli acute și cronice ale aparatului respirator și organelor anexe: nas, faringe, laringe, sinusuri și urechi, cât și alte maladii de o deosebită gravitate: cancer, intoxicații, boli mutagene și teratogene.

În afara acestor consecințe deosebit de grave, poluarea atmosferică produce o modificare a întregii ambianțe, reducerea radiațiilor solare, ultraviolete și luminoase, favorizează ceața și precipitațiile (mai puțin cantitativ). Ca urmare, vor fi favorizate bolile prin carență de radiații ultraviolete-rahitism și tulburări de osificare.

De asemenea, poluarea atmosferei determină un ansamblu ecologic ce acționează negativ asupra psihicului și, indirect, asupra comportamentului uman. Este vorba de murdărirea obiectelor, suprafețelor, ferestrelor, afectarea vegetației, schimbarea culorii ambianței.

Mortalitatea generală se datorează, în special, bolilor aparatului circulator, tumorilor maligne, bolilor aparatului respirator și bolilor aparatului digestiv. Poluarea aerului din zonele populate are o influență majoră în declanșarea acestor afecțiuni.

Peisajul natural – este dominat de frumusețea reliefului diversificat: lunca, dealuri strabatute de fascinante cursuri de ape.

Resurse ale subsolului: sunt constituite de rezerve și resurse minerale de pietrisuri pe cusurile de apa.

Concluzii legate de poluarea mediului înconjurător

- Sursele de poluare a atmosferei cu substanțe chimice gazoase și solide în suspensie sunt: circulația autovehiculelor, unele procese tehnologice desfășurate la unitățile existente, centralele termice de încălzire cu lemne a locuințelor, ș.a. Nivelul de poluare emis nu depășește limitele admise de normele în vigoare.

- Sursele de generare a zgomotului sunt: circulația autovehiculelor, procesele tehnologice desfășurate la unitățile existente, ș.a.

- Apele de suprafață sunt poluate datorită deversării deșeurilor sau depozitării acestora de localnici pe malurile emisarilor.

- Poluarea factorilor de mediu are influență negativă asupra sănătății populației.

2.10.7. Riscuri naturale

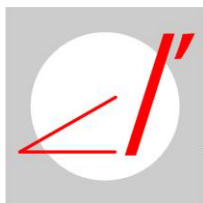
Vezi capitolul 2.8. Zone cu riscuri naturale

2.10.8. Monumente ale naturii și istorice

Monumente ale naturii:

Pe teritoriul administrativ al comunei Toplita se găsesc următoarele arii naturale:

ARII NATURALE PROTEJATE		
ROSCI0028	Cheile Cernei	Suprafata 1991589.90 mp (1.99 kmp)

Monumente istorice:

CENTRALIZATOR MONUMENTE ISTORICE CLASATE IN COMUNA TOPLITA				
Categorii de monumente istorice	Categorii dupa natura monumentului	Numarul monumentelor istorice pe grupe valorice		TOTAL
		A	B	
		Valoare nationala si universala	Reprezentative pentru patrimoniul cultural local	
Monument – m	Arhitectura – II	2	-	2
TOTAL	-	2	-	2

II. MONUMENTE, ANSAMBLURI SI SITURI ARHEOLOGICE					
Nr. poz.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
14	HD-I-m-A-03472	Biserica de lemn ,Sf. Nicolae'	Sat Valari, comuna Toplita	Sat Valari, comuna Toplita	Sec. XVII
15	HD-II-m-A-03468	Furnal (Ruine)	Sat Toplita, comuna Toplita	Zona Morii	1781

2.10.9. Indicarea zonelor de recreere, odihnă și agrement

Nu sunt date.

2.10.10. Obiective industriale și zone periculoase

Nu sunt date.

2.10.11. Rețeaua principală de căi de comunicație

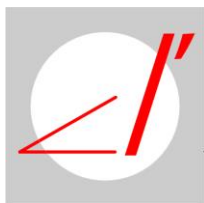
Drumul judetean DJ 687D si celelalte drumuri descrise in capitolele anterioare.

2.10.12. Depozite de deșeuri menajere și industriale

Existența de paraie părăsite de ape, a unor terenuri din categoria neproductiv, cu eroziune ce necesită lucrări hidroameliorative și antierozionale;

2.10.13. Disfuncționalități privind zonarea utilizării teritoriului pe folosințe (construite, terenuri agricole, silvice, permanent sub ape etc.)

- un număr mare de locuințe individuale aflate în diferite faze de degradare sau care nu corespund actualelor standarde de locuire, datorită lipsei instalațiilor și dotărilor edilitare;
- restrângerea activităților cu caracter agricol, datorită promovării unor politici economice greșite în zonă;

- stimularea investițiilor în acest sector și susținerea activităților de industrie alimentară care să valorifice resursele locale și să revigoreze ocupații tradiționale în zonă – punct de colectare și prelucrare a fructelor de pădure, ciupercilor, etc.

2.10.14. Identificarea surselor de poluare, din care a celor cu pericol major pentru populație

- încălzirea cu combustibil solid;
- aruncarea întâmplătoare a resturilor menajere și materialelor din construcții, pe teritoriul administrativ al comunei, în locuri neamenajate.

2.10.15. Calitatea factorilor de mediu: sol, aer, apă, vegetație, cu marcarea zonelor poluate, a terenurilor degradate, etc.

Problemele generale ce privesc factorii de mediu se referă la marii poluanți industriali și la echiparea edilitară incompletă a localităților, ceea ce nu e cazul în comuna Toplita.

2.10.15.1. Poluarea aerului

Sursele de poluare a aerului sunt:

- activitățile de exploatare
- încălzirea cu combustibil solid.

2.10.15.2. Poluarea apelor

Sursele de poluarea a apelor sunt:

- echiparea edilitară este slab dezvoltată, insuficientă și neconformă cu cerințele și standardele din prezent;
- aruncarea întâmplătoare a resturilor menajere și materialelor din construcții, pe teritoriul administrativ al comunei.

2.10.15.3. Degradarea peisajului

- Nu este cazul

2.10.16. Priorități în intervenție

- protecția apelor și a ecosistemelor acvatice prin dotarea septică corespunzătoare, prin realizarea rețelei de canalizare și a stației de epurare;
- protejarea surselor de apă potabilă;
- protejarea malurilor prin interzicerea depozitării deșeurilor, regularizarea cursurilor văilor ce traversează localitățile etc;
- realizarea echipării edilitare în toate localitățile.

2.11. DISFUNȚIONALITĂȚI

Din analiza situației actuale efectuate de elaboratorul Planului Urbanistic General și al Planului strategic de dezvoltare social-economică al comunei Toplița pe perioada 2014-2020, au rezultat, pe diferite domenii, următoarele disfuncționalități:

a. Evoluția demografică

- Trendul demografic negativ (rata de dependență demografică ridicată, ponderea scăzută a populației cu vârstă de 0-20 ani, ș.a.).

b. Căi de comunicații și transport

- Lipsa trotuare;
- Strazi cu imbracaminte provizorie – pamnat / pietris;
- Imbracaminti rutiere degradate;
- Lipsa drumuri de acces la unele gospodarii;
- Lipsa cai de circulație pentru transport nemotorizat
- Lipsa rigolelor și a șanțurilor pe anumite porțiuni de drum;
- Număr mare de străzi pietruite și neîntreținute.

c. Echipare edilitară

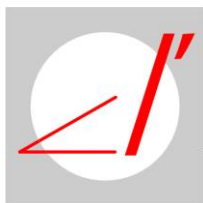
- c.1. Riscul de inundații - Risc de inundații în unele zone.
- c.2. Alimentarea cu apă potabilă și canalizare:
  - Lipsa sistemului centralizat de tratare a apei.
  - Lipsa unui sistem de canalizare și epurare a apelor uzate.
- c.3. Alimentare cu gaz natural:
  - Lipsa rețelelor de alimentare cu gaze naturale a localităților.
- c.4. Alimentarea cu energie electrică:
  - Iluminatul public este insuficient în majoritatea localităților.
  - Iluminatul public nu acoperă întreaga tramă stradală.

d. Fondul locativ/construcții

- Nu există spații suficiente de agrement sau petrecere a timpului liber.
- Fondul construit este fără utilități;
- Fond construit cu arhitectura, materiale și finisaje neadecvate;
- S-a pierdut specificul local la multe gospodarii.
- Monumentele existente sunt în faze avansate de degradare;

e. Urbanistic:

Insuficienta spațiilor verzi, parcurilor și zonelor de recreere.

f. In domeniul resurselor umane:

Îmbătrânirea populației și migrarea persoanelor tinere spre mediul urban și străinătate;

g. în utilizarea resurselor solului si subsolului:

Utilizarea ineficienta a resurselor naturale (apă);

h. Servicii sociale

- Lipsa oportunităților de ocupare a forței de muncă.
- Lipsa serviciilor sociale pentru persoanele vârstnice.
- Infrastructura de sănătate necesită îmbunătățiri.

i. Învățământ, cultură

- Lipsa în unele zone a locurilor de joacă pentru copii.
- Infrastructura de educație necesită îmbunătățiri.
- Lipsa reabilitării unor lăcașe de cult.
- Degradarea patrimoniului cultural-turistic.

j. Probleme de mediu

- Sursele de poluare a aerului atmosferic generate de: sursele de încălzire a populației; starea necorespunzătoare a drumurilor, ș.a.
- Poluarea solului și subsolului din cauza unui management deficitar în gestionarea apelor uzate și a deșeurilor menajere.
- Lipsa respectării protecției monumentelor naturii și al monumentelor istorice.
- Poluarea apelor de suprafață datorită depunerii deșeurilor pe malurile pâraurilor.
- Neaplicarea de către populație a colectării selective a deșeurilor, ș.a.
- Lipsa unei gropi pentru deseuri;
- Caile de acces sunt afecate de revarsările cursurilor de apă;
- agricultura de subzistență vs. Agricoltura industrială;
- Lipsa valorificării potențialului turistic;

k. în domeniul serviciilor:

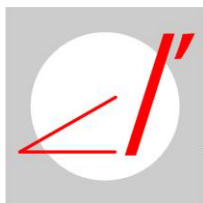
Aprovizionarea populației cu lemne sau cărbuni pentru foc se face anevoios;

l. în utilizarea cadrului natural:

Existența unor terenuri inundabile pe care s-au executat lucrări hidro-ameliorative;

m. Dezvoltarea economiei și al turismului

- Spirit antreprenorial scăzut.
- Agricultură practică numai în gospodării individuale, produsele fiind utilizate pentru consumul propriu și comercializare neorganizată.

- Folosirea unor tehnologii în agricultură vechi, cu productivitate și eficiență economică scăzută.

- Insuficienta valorificare a potențialului agricol al terenurilor (arabil, livezi, etc.), din lipsa resurselor economice ale populației.

- Lipsa unui centru de sacrificare a animalelor și a unui centru de colectare și valorificare a resurselor locale.

- Lipsa informației și a hărților turistice.

- Mediatizarea slabă a potențialului turistic, istoric și montan al comunei.

- Insuficiente capacități de cazare pe plan local.

- Lipsa unor indicatoare rutiere cu obiectivele turistice, istorice și montane.

- Venituri mici ale populației.

- Forța de muncă necalificată în domeniul turismului.

Concluziile analizei efectuate:

- Dezvoltarea infrastructurii de bază și asigurarea accesului populației la infrastructură (apă, canalizare, electricitate, gaz, telefonie, internet, drumuri), trebuie să fie principalul obiectiv al Administrației locale.

- Turismul reprezintă o alternativă de dezvoltare economică al comunei și de ocupare a forței de muncă. Se impune deci promovarea intensă a potențialului turistic, dar și asigurarea de facilități (fiscale și/sau de altă natură) potențialilor investitori.

Memoriul General menționează următoarele priorități în dezvoltarea comunei:

- extinderea limitelor de intravilan;

- organizarea circulației rutiere;

- echiparea tehnico-edilitară;

- protecția și conservarea mediului;

- condiții și posibilități de realizare a obiectivelor de utilitate publică;

- lucrări funciare pentru limitarea efectelor datorate cadrului natural;

- respectarea limitelor de siguranță și protecție față de drumuri pentru construcții,

- respectarea zonei de protecție față de monumentele de cultură,

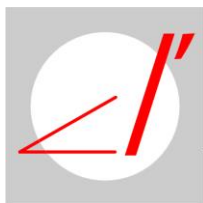
- stabilirea zonelor protejate

- dezvoltarea armonioasă a comunității și realizarea de noi locuri de muncă

- modernizarea și realizarea unei rețelei de drumuri și străzi în așa fel încât să satisfacă cerințele traficului actual dar mai ales a celui viitor;

- stabilirea unor zone funcționale distincte care să împiedice apariția disfuncțiilor rezultate din deranjarea reciprocă a zonei de locuit cu funcțiuni de producție, prestări servicii și circulații majore.

- dezvoltarea localității în strânsă legătură cu măsuri de protecția mediului.

- respectarea Strategiei nationale de management al riscului la inundatii, aprobată prin HG nr. 1 854/2005, si HG nr. 1 286/2004 privind aprobarea Planului general de masuri preventive pentru evitarea si reducerea efectelor inundatiilor

- respectarea prevederilor Proiectului pilot în cadrul Programului PHARE CES 2004 „Controlul poluarii in agricultura” care prevede infiintarea de perdele de protecție în terasa și în lunca, culturi perene, cu scopuri inițiale în combaterea secetei, deșertificării, îndepărtarea nutrienților, etc.

Memoriul General al P.U.G. menționează disfuncționalitățile și prioritățile din evoluția comunei pe care le sintetizăm in Tabelul 1.1.

2.12. NECESITĂȚI ȘI OPTIUNI ALE POPULAȚIEI

Consiliul local al comunei Toplița și-a propus o serie de obiective/proiecte pentru dezvoltarea economico-socială, prezentate în cele ce urmează.

- Stabilirea intravilanului, extinderea acestuia pentru crearea de loturi pentru locuințe;

2.12.1. Obiective legate de infrastructură

- Reabilitarea și modernizarea drumurilor comunale, inclusiv montarea de rigole, consolidări de maluri etc.

- Reabilitarea podurilor și podețelor.

- Îmbunătățirea serviciilor de transport pentru persoanele din satele comunei.

- Reabilitarea căilor de acces spre zonele cu potențial turistic și istoric.

- Reabilitarea drumurilor afectate de calamitățile naturale.

- Modernizarea continuă a infrastructurii de bază a comunei (a drumurilor, a rețelor edilitare: alimentare cu apă, canalizare, electrică și de gaze).

2.12.2. Obiective legate de mediu

- Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii de utilități, (apă, canalizare, gaze, energie electrică).

- Aplicarea măsurilor de prevenire a eroziunii terenului.

- Construirea instalațiilor de epurare a apelor uzate menajere și industriale.

- Aplicarea măsurilor de prevenire a poluării râurilor.

- Amenajarea cursurilor de apă prin lucrări hidrotehnice.

- Colectarea selectivă a deșeurilor,

- Creșterea interesului agenților economici pentru protecția mediului,

- Compostarea gunoierului de grajd în gorpodăriile proprii,

- Protejarea solurilor prin agricultură ecologică,

- Impăduriri.

2.12.3. Obiective legate de dezvoltarea economiei

- Promovarea programelor de finanțare nerambursabile.
- Promovarea IMM-urilor din comună și a produselor/serviciilor acestora.
- Investiții în dotări IT.
- Revigorarea și dezvoltarea vieții economice a comunei în toate domeniile: agricultură, zootehnie, comerț, învățământ și cultură.

2.12.4. Obiective legate de sănătatea populației

- Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii de sănătate.
- Dotarea unităților sanitare cu aparatura necesară.
- Realizarea unei policlinici.
- Îmbunătățirea capacității de intervenție în situații de urgență a unității sanitare.

2.12.5. Obiective legate de cultură

- Crearea unei expoziții etnografice a comunei.
- Organizarea de activități culturale și festivaluri.
- Crearea unei biblioteci.
- Facilități privind accesul locuitorilor la internet.

2.12.6. Obiective legate de educație

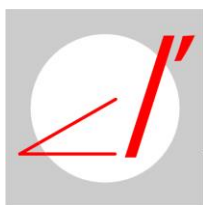
- Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii de învățământ.
- Dotarea unităților cu aparatura necesară.
- Susținerea unor programe pentru reducerea pericolului de abandon școlar.
- Susținerea unor programe de tip afterschool.

2.12.7. Obiective legate de turism

- Reabilitarea obiectivelor turistice.
- Susținerea amenajării de spații de cazare.
- Crearea de infrastructură de agrement.
- Amenajarea de trasee de nișă (cicloturism, echitație, etc).
- Încurajarea investițiilor private în domeniul turistic.
- Înființarea unui Centru de informare și promovare turistică.
- Participarea la târgurile de turism.
- Realizarea de materiale promoționale.
- Promovarea turismului ecologic.
- Clasificarea serviciilor de turism.

2.12.8. Obiective legate de dezvoltarea resurselor umane

- Adaptarea sistemului educațional și de pregătire profesională la cerințele pieței muncii.
- Adaptarea forței de muncă și dezvoltarea antreprenorială.

- Politici active pentru angajare.
- Îmbunătățirea calității serviciilor sociale.
- Promovarea dezvoltării și incluziunii sociale.

2.12.9. Obiective legate de dezvoltarea capacității administrative

- Îmbunătățirea capacității administrației publice locale pentru accesarea Fondurilor Structurale.
- Dezvoltarea abilităților de management de proiecte și planificare strategică.
- Creșterea calității serviciilor oferite de către administrația publică către populație și către agenții economici
- Informatizarea administrației publice locale.
- Promovarea și dezvoltarea parteneriatelor public-privat (PPP).
- O mai bună comunicare cu societatea civilă.
- Inventarierea patrimoniului și politici de eficientizare a administrării acestuia.
- Îmbunătățirea vizibilității administrației publice locale în comunitate.

Concluzii

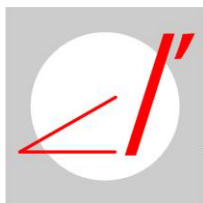
Consiliul Local urmărește transformarea comunei Toplița într-o localitate modernă, în care oamenii să trăiască o viață sănătoasă, îndreptată spre valorile familiei, cu grijă și respect pentru generațiile următoare, într-o localitate cu o administrație competentă și determinată să creeze condițiile necesare unui trai decent locuitorilor comunei.

DEZVOLTAREA ULTERIOARĂ A COMUNEI TREBUIE SĂ ȚINĂ CONT DE URMĂTOARELE PRIORITĂȚI:

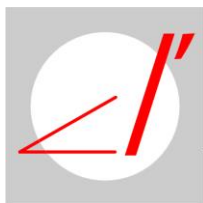
- Modernizarea și realizarea unei rețele de drumuri și străzi în așa fel încât să satisfacă cerințele traficului actual, dar, mai ales, a celui viitor;
- Stabilirea unor zone funcționale distincte care să împiedice apariția disfuncțiilor rezultate din deranjarea reciprocă a zonei de locuit cu funcțiuni de producție sau prestări servicii;
- Dezvoltarea localității în strânsă legătură cu măsuri de protecția mediului.

Tabel 1.1. Disfuncționalități și priorități al zonelor funcțional

Domenii	Disfuncționalități	Priorități
1. Circulație	Străzi cu îmbrăcăminte de pământ	modernizarea circulației
	Imbracaminti rutiere degradate	
	Lipsa rigolelor și trotuarelor	
	drum nepracticabil pe perioada iernii în anumite zone	

	Lipsa cai de circulatie pentru transport nemotorizat	Cai de circulatie nemotorizate
	Lipsa drumurilor de acces la unele gospodarii	Drept de servitute pentru accese; asigurarea acceselor la toate proprietatilor din intravilan; realizare podete peste cursurile de apa
2. Fond construit și utilizarea terenurilor	Fond construit fara utilitati	Realizarea utilitatilor
	Fond construit in stare avansata de degradare	
	Nu sunt puse in valoare gospodarii specifice zonei	Punerea in valoare a arhitecturii specifice zonei
	Fond construit cu arhitectura, materiale si finisaje neadecvate	
	S-a pierdut specificul local la anumite proprietati	Identificarea specificului local – modele, tipologii si reglementarea adecvata e dezvoltare a fondului construit si a amenajarilor aferente
	constructiile noi realizare nu respecta arhitectura specifica zonei;	
	terenul de sport si zone industriale propuse in PUG-ul aprobat nu sunt realizate in teren	
3. Spații plantate și de agrement	Lipsa spatii de agrement	Identificarea zonelor favorabile amenajarilor de agrement
4. Probleme de mediu	Poluarea apelor curgatoare prin aruncarea deseurilor pe malurile acestora	Stabilirea zonelor de protectie si informarea populatiei asupra sistenului integrat de colectre al deseurilor
5. Protejarea zonelor	Nu sunt stabilite zone de protectie [entru siturile cu valoare arhitecturala	Stabilirea zoneor de protectie
a. patrimoniu	În comună există monumente istorice	Realizarea unor studii de specialitate si integrarea monumentelor intr-un circuit turistic
b. norme sanitare	Lipsa rețelei de canalizare Depozite neamenajate de deșeuri menajere	Înființare rețele de canalizare și stații de epurare Instituire limită de protecție pentru cimitir și stații de epurare

c. culoare tehnice	Rețele edilitare	Marcarea culoarului tehnic protejat conform regulament PUG
6. Utilități	Lipsa rețelelor edilitare de alimentare cu apa, canalizare menajera si pluviala, alimentare cu gaz	Realizarea rețelelor edilitare
7. Suprafata intravilan	Siprafata intravilanului din PUG-ul aprobat nu corespunde cu suprafata intravilanului din suportul topografic	Folosirea intravilanului real, din suportul topografic
	In catunul Tataus exista o zona care se afla pe teritoriul UAT Ghelari	Excluderea suprafatei de teren din intravilan